

S SEJE DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ ZP ISKRA

Investicije

V samoupravnem sporazumu o osnovah plana SOZD Iskra za obdobje 1976-80 je v 52. členu sporazuma zapisano, da podpisnice tega sporazuma ugotavljajo, da bodo realizirale 13 odstotkov poprečno letno rast proizvodnje v obdobju 1976-80 poleg povečanja produktivnosti tudi z novimi investicijskimi vlaganji v smislu opredeljenih strateških usmeritev iz predhodnih členov tega sporazuma ter modernizacijo obstoječih tehnologij. Z novimi investicijskimi vlaganji bo tako možno doseči potrebno prestrukturiranje proizvodnje ter uvajanje novih proizvodnih programov. 53. člen tega sporazuma pa je v investicijskem smislu še konkretniji, saj pravi: Upošteva se tehnološke in programske usmeritve Iskre se podpisnice sporazumejo, da bodo v ZP Iskra v obdobju od 1976 do leta 1980 zagotovile 2,5 milijarde din za investicijske naložbe v osnovna sredstva, ki bi se financirala:

- 60 % iz sredstev TOZD Iskre in ostalih vlagateljcev
- 40 % bančnih sredstev

Takšne so torej jasne in zelo konkretne smernice glede investicij v ZP Iskra, ki vsekakor pomenijo, o tem ni treba še posebej govoriti, eno najpomembnejših področij za napredek in razvoj Iskre kot take. In kakšno je dejansko, trenutno stanje na tem področju, ko smo že globoko zašli v drugo leto petletnega planskega obdobja. Podatki za lansko, prvo plansko leto, kažejo, da smo investicije realizirali komaj 50 %, kar pomeni, da v tem smislu nismo naredili večjega premika naprej, kljub vsem prizadevanjem, spoznanjem in potrebam, da so lahko le investicije nosilke nujnega napredka in najboljše orožje proti zaostajanju na vseh področjih, zlasti na področju moderne tehnologije in z njo povezane produkcije.

Programe imajo v Iskri sicer izdelane vse branže. V izdelavi imamo programe, ki izpolnjujejo plan za srednjeročno razdobje, vendar se stopnja izdelave razlikuje, saj so nekje že v teku — mikroelektronika, računalništvo, elektrooptika in avtoelektrika — TOZD AET Toimin, itd. — drugi programi pa so tik pred zdajci — Široka potrošnja, Telekomunikacije, IEZE ... Od naše angažiranosti pa tudi pravočasne oskrbe s tujimi sredstvi pa je odvisno, ali bomo zamujeno nadomestili in ujeli vlak, ki je že odpeljal.

Le hitri in učinkoviti ukrepi lahko pripomorejo, da bodo posledice zastoja minimalne, posledice namreč že so, saj zamujamo z modernizacijo tehnologij in proizvodnih postopkov podjetij.

Vse seje, sestanki in posvetovanja tako lani kot letos niso minili brez opozarjanja na investicijska vlaganja, oziroma na zaostajanja na tem področju, vendar doslej, žal, še ne beležimo kakega večjega podviga v tem smislu, pa čeprav čas teče in s tem tudi možnosti, ki bodo, če ne bomo storili odločnejšega in radikalnejšega premika na tem področju, usodno vplivale ne samo na naš srednjeročni, temveč tudi na dolgoročni plan razvoja v naslednjih petnajstih letih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Proti dezinformacijam

V torek so se sestale družbenopolitične organizacije SOZD Iskra z namenom, da bi ocenile aktivnosti družbenopolitičnih organizacij SOZD Iskra ob uveljavljanju samoupravnih odnosov v Iskri skladno z zakonom o združenem delu. Uvodoma sta sekretar sveta ZK ZP Iskra Stane Preskar in predsednik KOOS Jože Čebela govorila o akcijah, sestankih in seminarjih, ki so v Iskri potekali od konca lanskega leta do danes ter bili vsi posvečeni uresničevanju in izvajanju samoupravnega organiziranja SOZD Iskra v duhu novega zakona o združenem delu.

Na seji so obravnavali tudi uredniški komentar časopisa Komunist pod naslovom „Po stari poti“, ki je izšel 6. junija letos in ki predstavlja po svoji fakturi popolno dezinformacijo o problemih in delovanju samouprav-

nega sporazumevanja v našem sozdu. Na seji so ugotovili, da je bil novinar Komunist, ki je napisal omenjeno gloslo, napačno informiran ter so zato upravičeno zahtevali, da se zadeva razčisti. Komunist je v svoji naslednji številki sicer objavil odgovor poslovnega organa ZP Iskra, ker je pač nanj letela glosatorjeva kritika iz razloga, da je pripravil osnutek tez za samoupravni sporazum o združenju v SOZD, kar je njegova dolžnost, saj o tem jasno govori zakon o združenem delu. Družbenopolitične organizacije pa so menile, da bo potrebno o tej zadevi spregovoriti še posebej in so zato sklenili, da bodo tudi sami pripravili stališče o omenjeni problematiki, ki naj bi ga prav tako objavili tako v našem glasilu kot v časopisu Komunist.

DŽ

INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE, TOZD TV PRŽAN

Andrej Marinc na Pržanu

V torek, 7. junija, je obiskal Iskro na Pržanu predsednik Izvršnega sveta SRS Andrej Marinc. Najprej si je ogledal proizvodnjo, nato pa so mu vodilni delavci TOZD TV Pržan, Široke potrošnje in Iskre izčrpno poročali o problemih v TOZD, DO in ZP.



Med razgovori z vodilnimi delavci.

Predsednik Andrej Marinc si je najprej ogledal proizvodnjo v osnovnih delavnicah, nato pa vso trojno dejavnost Pržana: proizvodnjo TV sprejemnikov, brivnikov in akustičnih naprav. Proizvodni proces mu je tolmačil direktor Ivo Štemberger. Visoki gost se je pozanimal za mnoge detajle tehnološkega postopka in napredka v proizvodnji. Z njim vred so si ogledali tovarno tudi generalni direktor Jože Hujs, predsednik skupščine občine Šiška Stane Plemenitaš in predsednik Izvršnega sveta SO Dimnik in glavni direktor ISP Simon Primožič.

POSLOVANJE IN TEHNIČNI NAPREDEK

Po končanem ogledu so v tovarniški sejni sobi gostje sedli k razgovoru z vodilnimi ljudmi družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in strokovnih služb. Najprej je Ivo Štemberger Andreju Marincu razložil položaj tozda na tehničnem in finančnem področju. Predsednik se je predvsem zanimal, kakšne ukrepe so sprejeli ob predlanski izgubi in kako so sanirali in normalizirali položaj. Pohvalil je prizadevanje kolektiva in solidarnost ob izvajanju sanacijskega programa. Direktor Ivo Štemberger je omenil tudi načrte, zlasti razširjeno kooperacijo in izvoz v ČSSR, ter na-

črtovano proizvodnjo plastičnih mas, oz. polizdelkov, kar bo znatno pocenilo in akumuliralo poslovanje.

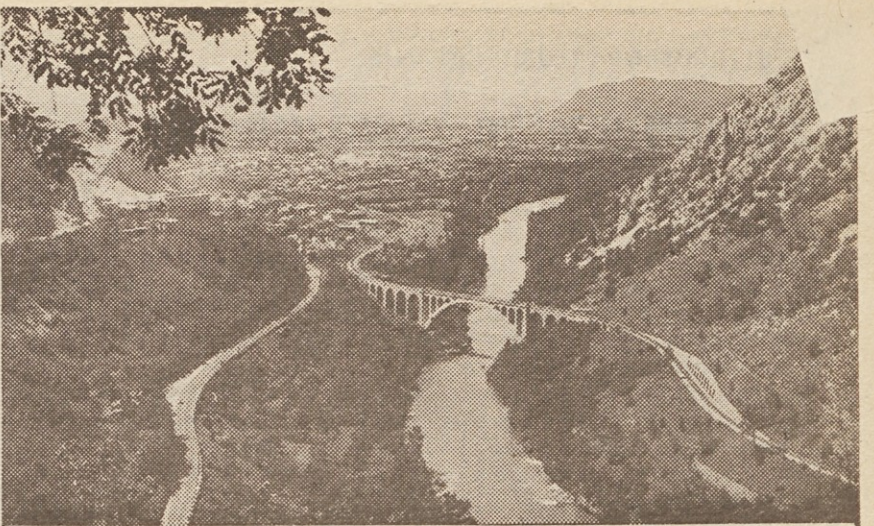
Predvsem je važno, da TOZD TV Pržan poslovno in tehnološko sledi napredku v tehnologiji in poslovanju, kar je zlasti važno za mednarodne kooperacije, tako na področju TV

(Nadaljevanje na 2. strani)

1.000.000 stikalo iz proizvodnje TOZD Stikala

V ISKRI — tovarni stikal v Kranju so 9. junija v popoldanski izmeni proizvedli milijonti kontaktor KO. Od začetka proizvodnje tega izdelka, s katero so pričeli na osnovi poslovno-tehničnega in licenčnega sodelovanja z zahodnonemško firmo FANAL, je minilo 27 mesecev.

Kontaktorko KO je v pretežni meri namenjen za izvoz. V največjih količinah ga izvažamo na vzhodnonemški trg, in sicer v okviru dolgoročne kooperacijske pogodbe s firmo VVB — AG iz Berlina. V letošnjem letu bodo na to tržišče izvozili omenjeno stikalo v vrednosti 1,5 mio dolarja.



„Krasna si bistra hči planin... Solkanski most čez Sočo, v ozadju pa Nova Gorica in Italija.“

Nova Gorica vas pričakuje

Priprave na letošnje praznovanje dneva ISKRE in dneva borca tečejo nemoteno. Nova Gorica, mesto, kjer bo letošnja osrednja proslava, kot tudi Iskraši novogoriške Iskre se pripravljajo na ta veliki dan z vsemi močmi, saj bi radi, da bi bilo vaše počutje in enodnevno bivanje v najmlajšem jugoslovanskem mestu kar najlepše.

V samem centru Nove Gorice je velik prostor, zasajen s košatimi topoli in zelenimi bori, ki dajo prostoru svojevrstno podobo. Ta prostor je le korak oddaljen od ceste, ki vodi v slikovito Soško dolino, vseeno pa, toliko stran od nje, da avtomobilskega hrupa ni slišati. Skratka nadvse prijeten, romantičen gozdiček.

In prav ta prostor bo sprejel nas, Iskraše, naše sorodnike in prijatelje 2. julija dopoldan na svečani proslavi, ki ji bomo dali še posebno obeležje, če se nas bo zbralo čimveč.

To je tudi cilj nas vseh, ki smo zaposleni v novogoriški Iskri, saj bi vam radi pokazali čimveč, pa tudi program proslave same smo priredili tako, da boste vsekakor zadovoljni.

Ko boste prihajali na prireditveni prostor, bo igrala godba na pihala iz Nove Gorice. Svečano proslavo bomo začeli s pozdravnim govorom oz. dobrodošlico. Sledil bo slavnostni govor, našemu dragemu tov. TITU bomo napisali pozdravno pismo in nato prisluhnili še pevskemu zboru „Srečko Kosovel“ iz Ajdovščine, pevskemu zboru Elektromehanike iz Kranja in zboru „Ciril Silič“ iz Vrtojbe, nad katerim ima novogoriška Iskra pokroviteljstvo.

Uradnemu delu bo sledil zabavni program s plesom, ki se bo nadaljeval do poznih večernih ur. Za ta program bosta poskrbela dva zabavna ansambla, ki bosta igrala izmenično. Zavrteli se bomo lahko na dveh velikih plesiščih. Zvečer, ko bomo vsi že malce utrujeni, bomo posedli ob velik taborni ogenj, ki ga bodo pripravili mladi iz novogoriške Iskre.

Ob vstopu na prireditveni prostor nam bodo razdelili prehrambeni paket z lično skodelico za golaž, liter belega ali črnega vina iz vipavskega vinorodnega okoliša, kruh in pribor. Za vse to bomo dali kupon, ki stane le 30 din, kasneje pa se bomo lahko pomudili pri stojnicah, ki nam bodo po sprejemljivih cenah nudile še razne specialitete goriških gostincev.

V tem trenutku se nam zdi še prezgodaj govoriti o vremenu. Upajmo, da ne bo deževalo, in da vas bomo pozdravili zares na „sončnem“ Goriškem.

In še to: statistiki so izračunali, da je bilo v preteklih 100 letih poprečno 117 sončnih dni na leto. Torej je to še en podatek, da lahko upamo na sončen dan.

Dragi Iskraši! Nova Gorica in mi vsi, ki živimo v njej in njeni okolici, vas pričakujemo 2. julija!
Nasvidenje v Novi Gorici!

Marko Rakušček

Nujen je tržni pristop v menjavi s SEV

V Ljubljani je bilo prve tri junjske dni zunanje-trgovinsko delovno posvetovanje za področje Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč in drugih socialističnih držav. Za sklic tega posvetovanja so se dogovorili že na zunanje-trgovinskih konferencah na Otočcu in v Postojni, ljubljansko posvetovanje o trgovinski menjavi s SEV in drugimi socialističnimi državami pa je prvo takšno regionalno posvetovanje. Osnovni namen srečanja je bil ustvariti dolgoročno politiko Iskrinega nastopa v teh deželah, udeležili pa so se ga vsi zunanji predstavniki ter komercialni direktorji Iskrinih delovnih organizacij s sodelavci ter predstavniki zunanje-trgovinske temeljne organizacije na Iskri Commerce. Posvetovanje je vodil svetovalec v TOZD ZT na IC za področje omenjenih držav Zdene Skok.

Priprave na posvetovanje so bile izredno korenite, kar se je pozneje

uspešno odrazilo tudi v samem predstavljanju proizvodnih programov delovnih organizacij ter analizi dosedanjega stanja. Pri tem gre vse priznanje prodajnim in nabavnim delavcem na Iskri Commerce, kot tudi v delovnih organizacijah.

Posvetovanje je odprl direktor temeljne organizacije Zunanji trg na Iskri Commerce Boris Lasič. Opozoril je zlasti na to, da moramo imeti v Iskri tržni pristop v menjavi z vzhodnoevropskimi državami. Štremeti moramo za sklepanjem dolgoročnejsih pogodb in ne „živeti od danes do jutri“. Nadalje se moramo zavedati

(Nadaljevanje na 2. strani)

V DANAŠNJI ŠTEVILKI:

- Feljton: TITO V ISKRI str.3
- Usoešen nastop Iskre na sejmu v Londonu str.3
- Nova Iskrina trgovina v Tuzli str.3

Nova Gorica vas vabi in pričakuje 2. julija na osrednji proslavi dneva Iskre in dneva borca!

Alojz Boc

Preobrazba samoupravnih odnosov v Iskri

V posebni prilogi današnje številke je KOOOS SOZD Iskra pripravil troje gradiv, ki naj bodo v pomoč samoupravljalcem pri sporazumevanju o združevanju dela in usklajevanju samoupravnih odnosov z zakonom o združenem delu.

Kot prvo gradivo objavljamo vzorec samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji (delovni skupnosti in „enoviti“ delovni organizaciji), ki naj služi kot pripomoček pri izdelavi samoupravnih sporazumov Iskrinih temeljnih organizacij združenega dela.

Za obravnavo osnutka tez za samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra, ki smo ga že objavili kot posebno prilogo v 20. številki našega glasila, pa je KOOOS SOZD Iskra sprejel idejna izhodišča, akcijski program in smernice za javno obravnavo o osnutku tez za samoupravno sporazumevanje o združevanju v SOZD Iskra.

Tretjič pa objavljamo delovni načrt sporazumevanja o združevanju dela v SOZD Iskra ob vsklajevanju samoupravnih odnosov z Zakonom o združenem delu. V tem delovnem načrtu so objavljeni skrajni možni roki, ki jih ni več moč spreminjati, ker bo le tako mogoče uresničiti sprejetje samoupravnih aktov.

IDEJNA IZHODIŠČA, AKCIJSKI PROGRAM IN SMERNICE ZA JAVNO OBRAVNAVO O OSNUTKU TEZ ZA SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU V SOZD ISKRA

Koordinacijski odbor osnovnih organizacij sindikata SOZD Iskra je na svoji razširjeni seji z dne 6. 6. 1977 s predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih in poslovodnih organov SOZD Iskra, soglasno sprejel naslednje ugotovitve, družbenopolitična izhodišča in smernice za obravnavo Osnutka tez za samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra:

OSNOVNA UGOTOVITEV

Osnutek tez za samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra, katerega je pripravil Poslovodni kolegij, je iz družbenopolitičnega vidika sprejemljiv za javno razpravo v kolektivih Iskre.

AKCIJSKI PROGRAM

Ugotovljeno je, da se delovni načrt KOOOS z dne 7. 4. 1977 iz objektivnih razlogov ne izvaja po predvidenem programu in smo z vsklajevanjem samoupravnih odnosov v ZP Iskra z ZZD v krajšem zaostanku. Zaradi tega se spreminja rokovnik obravnave vsklajevanja in sprejema tez kot osnovnih izhodišč za novi samoupravni sporazum SOZD Iskra. Ti roki so dokončni in do spreminjanja ne more priti, ker bi v obratnem primeru vseh programov ter delovnih načrtov ne mogli uresničiti.

KOOOS SOZD Iskra je že sprejeti akcijski program vsklajevanja samoupravnih aktov z ZZD dopolnil z novimi termini v posebni prilogi, katera je sestavni del teh sklepov in se takoj dostavi vsem OO sindikata v SOZD Iskra. S takojšnjo veljavnostjo pa KOOOS zadolžuje vse OO sindikata, da v sleherni sindikalni skupini do 25. 6. 1977 organizirajo obravnavo osnutka tez o združevanju v SOZD Iskra. Sočasno se morajo obravnavati tudi teze o združevanju dela v TOZD in teze o združevanju v delovno organizacijo. V nobeni sredini se ne morejo sklicati zbori delavcev za odločanje o tezah, brez predhodne obravnave tez v sindikalnih skupinah. Sindikat je zadolžen za organizacijo obravnave ter aktivno sodelovanje v razpravah, poslovodni organi TOZD, DO in SOZD pa so odgovorni za strokovno tolmačenje posameznih gradiv. Poročila o poteku politične obravnave Osnutka tez o združevanju v SOZD

Iskra, se dostavijo Izvršnemu odboru KOOOS SOZD Iskra.

KOOOS SOZD Iskra ponovno zadolžuje vsa vodstva sindikata, da tam, kjer pri delavskih svetih TOZD, DO še ni ustanovljenih posebnih odborov ali komisij za spremljanje akcijskih programov in vsklajevanje samoupravnih odnosov skladno z ZZD, izvolitev teh organov nemudoma izvrše. V delo teh odborov, odnosno komisij, morajo biti vključeni predstavniki DPO (ZK, sindikat, ZSM, ZB).

KOOOS predlaga Skupščini SOZD Iskra, da na prvem zasedanju imenuje poseben odbor za samoupravne odnose v Iskri, katerega naloga je: spremljanje izvajanje programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov skladno z ZZD in vsklajevanje stališč poedinih samoupravnih aktov SOZD Iskra. KOOOS predlaga, da ta odbor tvorijo vsi predsedniki tovrstnih odborov delovnih organizacij Iskre. V delo tega odbora so vključeni predstavniki DPO SOZD (ZK, sindikat, ZSM, ZB).

SMERNICE ZA OBRAVNAVO

Ob spoznanju ter z namenom, da le z združenim delom v Iskrini skupnosti zagotovimo možnost hitrejšega in stabilnejšega razvoja, ter z vsestransko poslovno učinkovitostjo v SOZD Iskra organiziranih organizacij združenega dela, katerih cilj je proizvajati kvalitetne in tržno sposobne izdelke na čim višji ravni in produktivnosti in ekonomičnosti zato ustrezni organiziranosti, ki bo zagotavljala poslovno in socialno varnost zaposlenih ter medsebojno solidarnost, delavci Iskre združujejo svoje delo v TOZD, DO in SOZD Iskra.

Pri tem se bo sindikalna organizacija v Iskri zavzemala, da na osnovi dosedanjih spoznanj ter družbenih obvez gradimo nove odnose na osnovi samoupravne socialistične solidarnosti in vzajemnosti.

Ob snovanju, vsklajevanju ter sprejetju novih, z ZZD vsklajenih samoupravnih sporazumov in splošnih aktov v Iskri bo sindikat aktivno sodeloval ter zahteval:

— analizo obstoječe samoupravne organiziranosti na vseh ravneh — ustanavljanje TOZD povsod tam, kjer so za to pogoji

– uveljavljanje dohodkovnih odnosov skladno s čl. 67. ZZZ

– uveljavljanje enotnih osnov in meril na področju nagrajevanja in delovnih razmerij

– Vsklajeno planiranje novih investicijskih naložb ter prestrukturiranje proizvodnih programov ter izboljšavo tehnoloških postopkov

– humanizacijo del na delovnih mestih s težjimi pogoji dela

– ustrezen družbeni in osebni standard ter varnost pri delu delavcev

– dosledno uveljavljanje delegatskega sistema in neposredno odločanje delavcev pri ugotavljanju in delitvi dohodka – uveljavitev ustrezne kadrovske politike, skladno z ZZZ in družbenim dogovorom o osnovah kadrovske politike

– ustrezno uveljavitev informacijskega sistema v Iskri

– zagotovitev pogojev za delovanje samoupravnih in DP predstavnikov

– dosledno izvajanje sankcij na neizvajanje skupno sprejetih stališč organov samoupravljanja, DPO, poslovnih organov, določil samoupravnih sporazumov, splošnih aktov in zakonskih določil, na vseh ravneh organiziranosti v Iskri.

KOOOS SOZD Iskra ob preobrazbi samoupravnih odnosov, skladno z ZZZ, ugotavlja, da so v nekaterih ožjih sredinah OZD prisotne miselnosti in hotenja o ustanavljanju takozvanih „mini podjetij“, sklenečih na podjetniški logiki.

Menimo, da to ni v skladu z osnovami in cilji združevanja v združeno delo in da je potrebno takšna hotenja politično oceniti in onemogočiti. Zavedamo se namreč, da je nujno v nekaterih TOZD Iskre, ki imajo več dejav-

nosti ustanoviti več TOZD, kar pa ne utemeljuje tudi formiranje delovne organizacije. Pri tem ne moremo izhajati iz trenutnega položaja, ampak mora biti izhodišče srednje, odnosno dolgoročno planiranje razvoja organizacije, njena programska orientacija in trajna socialna varnost delavcev. Proces obravnave tez o novi samoupravni organiziranosti terja od nas, da predvsem strokovno in strpno konfrontiramo različne poglede na naš razvoj. Pri tem morajo naše sile biti usmerjene predvsem, da na osnovi analiz pristopimo k odpravljanju slabosti, ki so se v dosednji organizacijski obliki porajale, ne pa, da iščemo rešitve zunaj obstoječe organizacije združenega dela v Iskri.

Pri oblikovanju novih samoupravnih odnosov je družbenopolitično nesprejemljivo dejstvo, ko se v nekaterih sredinah duplirajo funkcije ter strokovna opravila na več nivojih samoupravne organiziranosti. KOOOS tovrstnih akcij ne bo podprl, ker meni, da so nasprotno ciljem racionalizacije poslovanja in jih politično ocenjuje kot nesprejemljive in proti družbene.

V zvezi z integracijskimi in dezintegracijskimi procesi v Iskri, se je KOOOS SOZD Iskra odločil, da ne bo podprl nobenih tovrstnih akcij, ki bi bazirale le na raznih nedorečenih političnih motivih, ampak bo ob vsakem primeru zahteval ekonomsko, razvojno, programsko tehnološko in dohodkovno utemeljenost, ki bo razpravljana demokratično v najširših krogih in z opredeljeno odgovornostjo predlagateljev.

Predsednik KOOOS SOZD Iskra:
JOŽE ČEBELA, I. r.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji (delovni skupnosti in »enoviti« delovni organizaciji)

1. UVOD

Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo je nov samoupravni splošni akt, ki ga je uvedel zakon o združenem delu (ZZD). Ta akt je v temeljni organizaciji osnovni, saj se morajo z njim skladati vsi samoupravni splošni akti (612. člen ZZD).

Iz razprave ob pripravi ZZD povzemamo, naj bi ta akt ne bil deklarativen, prezahteven in preobširen. Po svoji vsebini naj bo dokument tak, da bo omogočil delavcem ob organiziranju temeljne organizacije enostaven postopek, vendar mora vsebovati vse tiste elemente, ki so odločilnega pomena za družbenoekonomski položaj delavcev, tako da je to resnično temeljni akt. Upošteva se to v sporazumu ne kaže ponavljati določb ZZD. Akt naj bi imel čimveč lastnih rešitev, tako da bi odražal posebnosti temeljne organizacije.

Ta sporazum sprejmejo vse temeljne organizacije, delovna skupnost za opravljanje del skupnega pomena in tiste organizacije, ki v svoji sestavi nimajo temeljnih organizacij (enovite delovne organizacije).

Kjerkoli v gradivu navajamo načela, jih je potrebno konkretizirati, upošteva se pri tem naravo dejavnosti temeljne organizacije ter iz nje izvirajoče posebnosti organizacije dela in poslovanja. Vendar pa teh razmerij ne kaže kvantificirati, ker gre za temeljni samoupravni splošni akt; konkretizacija je potrebna v planih oziroma tudi v drugih samoupravnih splošnih aktih in samoupravnih sporazumih.

Vsebina samoupravnega sporazuma je načelno izražena v določbi 336. člena ZZD, deloma pa lahko razberemo vsebino tudi iz primerjave z vsebino statuta (337. čl. ZZD). Ta samoupravni sporazum naj bi bil sicer splošnega pomena, vendar hkrati kolikor toliko konkreten, da je možno najti v njem osnove za urejanje v drugih samoupravnih splošnih aktih v TOZD in njenih odnosih, ki jih je potrebno opredeliti v različnih samoupravnih sporazumih in samoupravnih splošnih aktih.

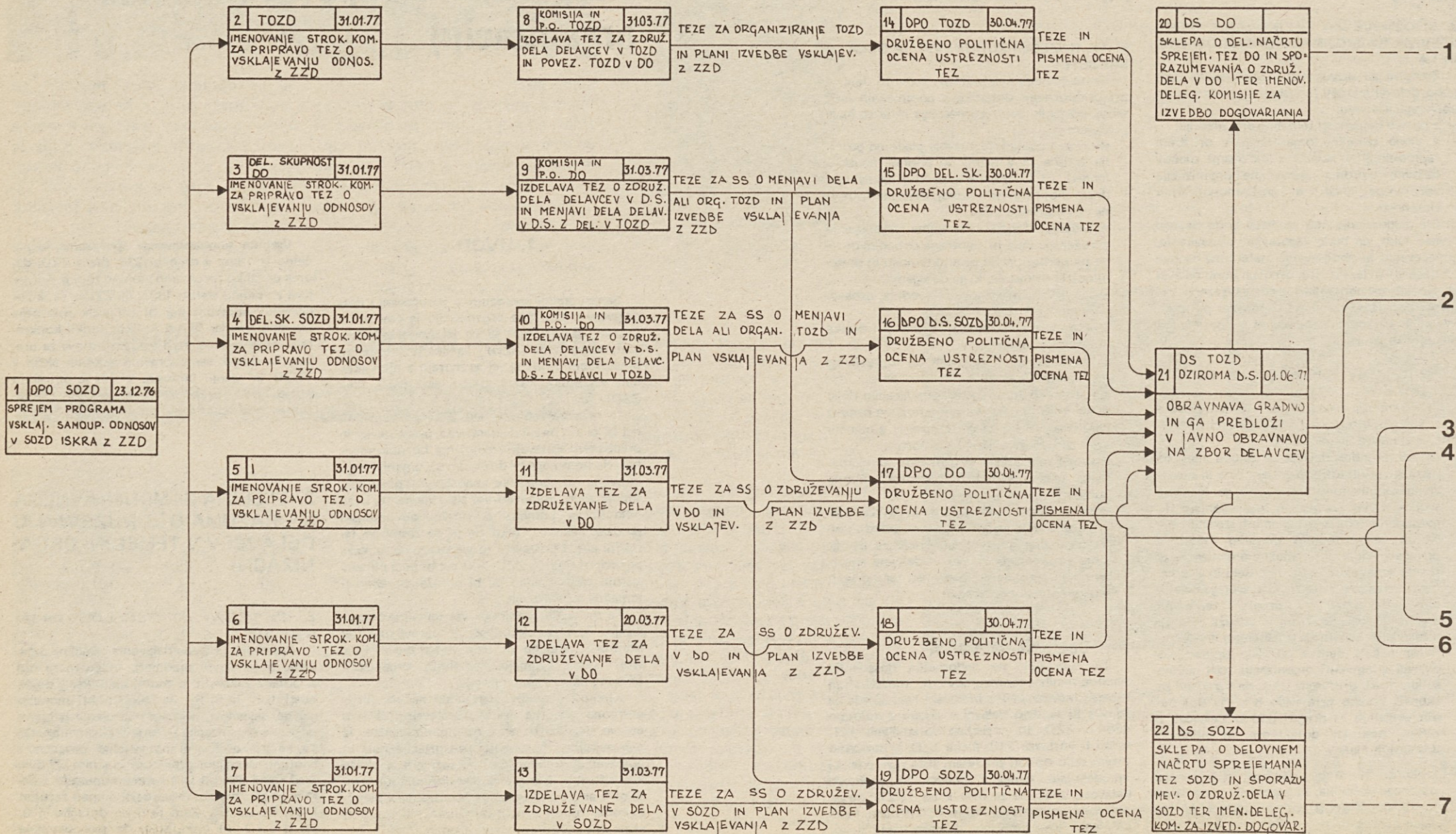
2. VSEBINA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU DELAVCEV V TEMELJNI ORGA- NIZACIJI

2. 1. DEJAVNOST TEMELJNE ORGA- NIZACIJE

Opredeliti je treba dejavnost temeljne organizacije (poslovni predmet), ta pa mora biti skladna z zakonom o enotni klasifikaciji dejavnosti (Ur. l. SFRJ 34-76). Opisati moramo glavno dejavnost, pri čemer izhajamo iz bista temeljne organizacije — torej take organizacije, „v kateri so delavci neposredno povezani z enotnim delovnim procesom in s tem pri delu med seboj odvisni in v katerem dosega jo z delom s sredstvi skupnega dela skupen rezultat (321. čl. ZZD)“. Zato je treba določbo 410. člena ZZD, ki predpisuje, da sme temeljna

Delovni načrt sporazumevanja o združevanju dela v SOZD Iskra ob vsklajevanju samoupravnih odnosov z Zakonom o združenem delu (ZZD)

1.DEL



organizacija opravljati le eno glavno dejavnost, razumeti tako, da gre v bistvu za enoten proces in za skupen rezultat dela, čeprav gre za več sorodnih in dopolnilnih dejavnosti v najožjem pomenu besede, ki pa pomenijo med seboj skupen rezultat dela (denimo vodovod, ogrevalne naprave, ključavničarstvo, pleskanje), pa vsak za sebe ne izpolnjuje vseh pogojev za organiziranje temeljne organizacije (320. člen ZZZD). Pogoji za organiziranje temeljne organizacije so namreč kumulativni. Delovna skupnost bo kot dejavnost opisala vse to, kar ji je zaupano oziroma naloženo s samoupravnim sporazumom o združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo.

2. 2. OSNOVE ZA UREJANJE DRUŽBENO-EKONOMSKIH ODNOSOV

V večino doslej objavljenih vzorčnih sporazumov so vnešene vse določbe ZZZD o odločanju delavcev (referendum, podpisovanje, zbori delavcev, organi itd.). Ker sodimo, naj ta sporazum ne bo preobsežen, saj so vsa ta vprašanja obvezna vsebina statuta (337. člen ZZZD) menimo, da opredeljevanje vsega tega v sporazumu ni potrebno. Razrešiti je treba le vsebino III. odstavka 331. člena ZZZD, ki določa, da delavci izvolijo delavski svet, potem ko je sklenjen samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo, razen kadar ga po zakonu ne volijo, zatem sprejemajo statut in se lotijo sklenitve samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Prav tako je potrebno razrešiti tudi določbo 5. odstavka 492. člena ZZZD.

Iz tega bi lahko zaključili, da bi morali opredeliti način izvolitve delavskega sveta (določiti dele delovnega procesa, število delavcev na delegata), sicer ga ni možno izvoliti, je pa potrebno, saj daje v obravnavo in sprejemanje predlog statuta (661. člen ZZZD). V praksi so ta problem razrešili tudi tako, da so v sklepu o organiziranju temeljne organizacije (328. člen ZZZD), že vnesli določbe o načinu izvolitve delavskega sveta ali pa so hkrati dali v obravnavo in sprejemanje samoupravni sporazum in statut. Vsekakor so z opisanim načinom dosegli celovitejšo obravnavanje pa tudi hitrejšo postopke, saj je vsak referendum dokaj zahteven. Tak način je zlasti smotrno ž v konstituiranih temeljnih organizacijah, kjer bo potrebno usklajevanje z ZZZD (660. člen ZZZD).

2. 3. ODLOČANJE O SREDSTVIH

Čeprav ne priporočamo formalističnega povzemanja zakonskih določb, bo vendarle treba v samoupravnem sporazumu opredeliti razporejanje dohodka temeljne organizacije (51. člen ZZZD) in pri tem to materijo urediti tako, da bo jasno opredeljena vloga delavcev v odločanju o teh vprašanjih. V ta namen je tre-

ba povzeti bistvene elemente pravic in dolžnosti delavcev s tega področja. V tem sporazumu je potrebno opredeliti pravice in dolžnosti delavcev, ki skupno in enakopravno odločajo tako, da:

- s svojim delom sodelujejo v delovnem in proizvodnem procesu in izpolnjujejo svoje delovne dolžnosti;
- odločajo o delu in poslovanju delovne organizacije in organizacij ter skupnosti, v katere se združujejo;
- odločajo o zadevah in sredstvih v celotnem spletu odnosov družbene reprodukcije;
- skladno z načeli dobrega gospodarjenja družbena sredstva nenehno obnavljajo, povečujejo in zboljšujejo, ne da bi pri tem prizadeli škodo drugim, zlasti pa ne ogrozili interesov družbene skupnosti kot celote;
- odločajo o združevanju svojega dela in sredstev v delovno organizacijo ter v druge oblike združevanja in povezovanja dela in sredstev;
- odločajo o celotnem dohodku, ki ga pridobivajo s skupnim delom v delovni organizaciji in v različnih oblikah združevanja dela in sredstev;
- razporejajo čisti dohodek za osebno, skupno in splošno porabo, za razširitev materialne osnove dela in za rezerve;
- odločajo o delitvi sredstev za svojo osebno in skupno porabo;
- pridobivajo osebni dohodek;
- urejajo medsebojna razmerja pri delu — delovna razmerja, Seveda pa v samoupravnem sporazumu ne bomo vnašali konkretnih, že izoblikovanih meril, saj se ta merila spreminjajo in prilagajajo vsakokratnim odnosom.

2. 4. SAMOUPRAVNO PLANIRANJE DELA

Temelj samoupravnega odločanja je v planiranju in ne v parcialnih odločitvah. Zato je treba v tem sporazumu poudariti:

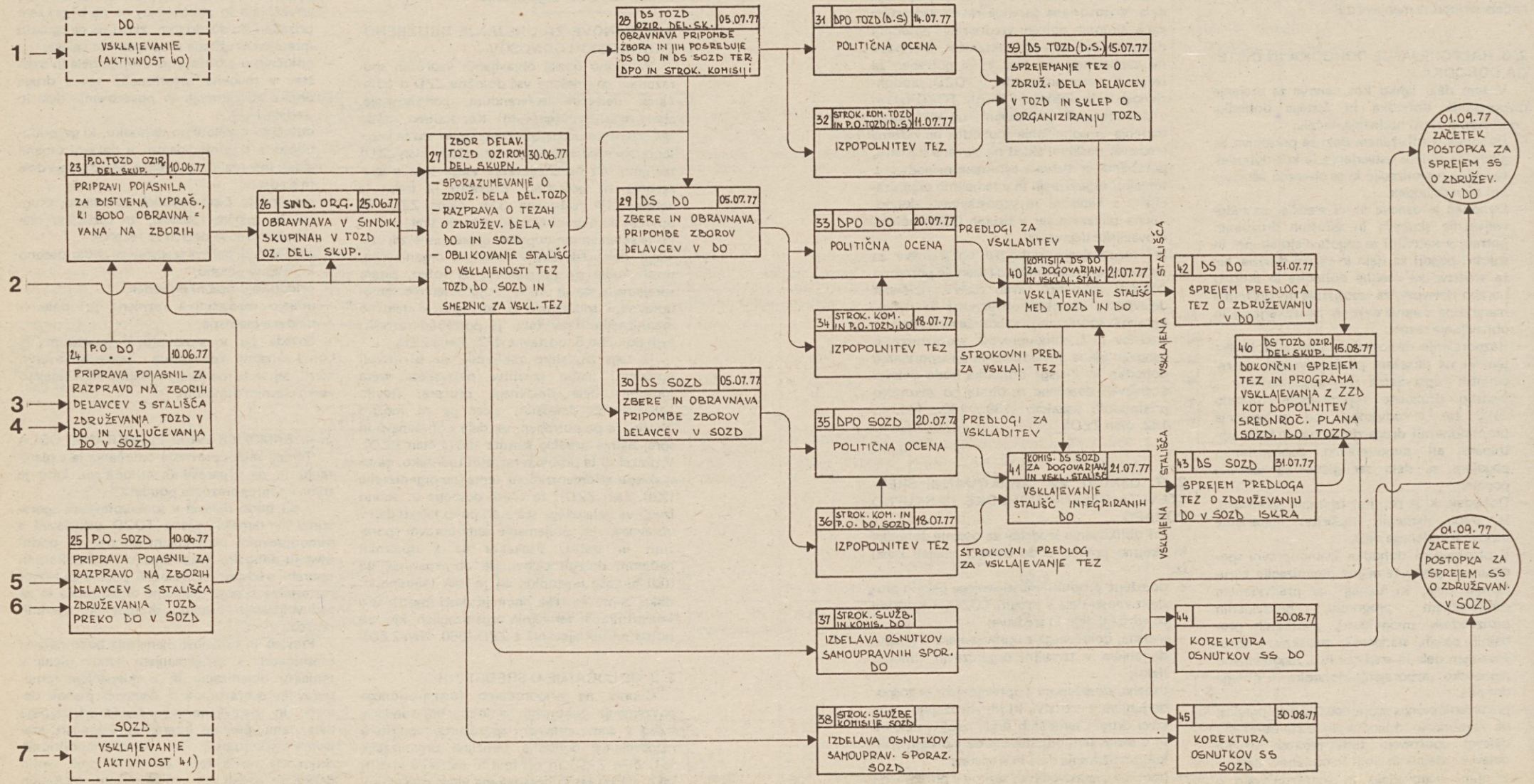
- da bodo delavci v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana TOZZD usklajevali s samoupravnim planiranjem odnose pri pridobivanju dohodka, razpolaganju z dohodkom in uporabi sredstev ter določali pogoje za razvoj materialne osnove temeljne organizacije in za zadovoljevanje osebnih skupnih in splošnih potreb.

Pravico in dolžnost planiranja bodo delavci uresničevali s sprejemanjem osnov plana v temeljni organizaciji in s sklepanjem samoupravnih sporazumov o osnovah planov delovne in sestavljene organizacije združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti ter s tem, da bodo prek svojih delegatov sodelovali pri sklepanju družbenih planov, s čimer bodo usklajevali osebne, skup-

Delovni načrt sporazumevanja o združevanju dela v SOZD Iskra ob vsklajevanju samoupravnih odnosov z Zakonom o združenem delu (ZZD)

2.DEL

PODROČJE ZA ORGANIZACIJO



ne in splošne družbene interese ter na tej podlagi in v mejah doseženega dohodka sprejemali ukrepe za uresničevanje sprejetih obveznosti (Ur. l. SFRJ 6-76 — zakon o planiranju, zlasti členi 2., 18., 29., 33.).

2. 5. PRIDOBIVANJE DOHODKA

Za konkretizacijo odnosov v temeljni organizaciji je treba iz določbe 60. člena ZZZD povzeti, kako delavci konkretno pridobivajo dohodek temeljne organizacije. Pri temeljnih organizacijah posebnega družbenega pomena in pri delovnih skupnostih je treba pri določanju osnov za pridobivanje dohodka izhajati tudi iz načela svobodne menjave dela.

2. 6. RAZPOREJANJE DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA

V tem delu lahko kot osnove za urejanje razporejanja dohodka in čistega dohodka upoštevamo zlasti naslednja načela:

- Dohodek v združenem delu se pridobiva ne glede na oblike ustvarjanja le kot dohodek temeljne organizacije in se obvezno izkazuje kot njen dohodek.
- Dohodek je osnova in vir sredstev za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb, s katerimi se zagotavljajo skupni in splošni pogoji za delo in razvoj družbe, ter za sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, za izboljšanje in razširjanje materialne osnove dela ter za ustvarjanje in obnavljanje rezerv.
- Razporejanje dohodka in čistega dohodka temelji na doseženi produktivnosti, na rezultatih upravljanja in gospodarjenja s sredstvi družbene reprodukcije (minulo delo) ter v odvisnosti od prilagajanja proizvodne ali druge dejavnosti tržnim potrebam ali samoupravno dogovorjenim pogojem za delo ter glede na naravne pogoje.
- Dohodek, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, je treba nameniti razširitvi materialne osnove združenega dela.
- S planiranjem dohodka (samoupravni sporazum o planu temeljne organizacije združenega dela, ki temelji na predvidenem proizvodnem programu, predvidenih proizvodnih zmogljivosti, planiranih prodajnih cenah, standardih stroškov, z združevanjem dela in sredstev itd., zagotavljamo namensko razporejanje dohodka in čistega dohoda.
- pri uresničevanju svoje neodtujljive pravice, da razporejajo dohodek in čisti dohodek, delavci upoštevajo tudi interese drugih delavcev, delovnih ljudi in občanov. Zato se z njimi dogovarjajo in sporazumevajo o skupnih osnovah in merilih, kar uresničujejo

s samoupravnim sporazumevanjem in z družbenim dogovarjanjem.

- Analiza uresničevanja srednjeročnega plana temeljne organizacije je osnova za opredelitev politike razporejanja dohodka in čistega dohodka za naslednje leto.
- pri določanju osnov za razporejanje čistega dohodka na osebno in skupno porabo delavci v delovni oziroma sestavljeni organizaciji združenega dela upoštevajo dogovorjene skupne osnove, kot so, denimo: minimalna akumulacija, obveznosti sprejetih osnov plana za razširitev materialne osnove združenega dela, politika amortizacije, raven osebnih dohodkov na enoto enostavnega dela, dogovorjena spodnja raven zadovoljevanja skupnih potreb; vrednotenje posebnih delovnih razmer; produktivnost (dohodek na zaposlenega in čas, ki je potreben za izdelavo enote proizvoda) v TOZD; produktivnost, ki jo dosega v drugih TOZD (zlasti v dohodkovnih povezavah); učinek gospodarjenja in upravljanja (dohodek na vložena sredstva, poslovni sklad na vložena sredstva, porabljena sredstva v celotnem prihodku) v temeljni organizaciji in v temeljnih organizacijah, s katerimi je vzpostavljena dohodkovna povezava ter v drugih OZD; učinke inovacijske dejavnosti.
- Pri razporejanju dohodka na sredstva za ustvarjanje in obnavljanje rezerv je potrebno določiti zakonsko raven rezerv, rizičnost dejavnosti, sprejete obveznosti iz saffnopravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev in iz samoupravnih sporazumov o osnovah plana. Pri odločanju o razporejanju dohodka in čistega dohodka bodo delavci ocenjevali dosežene rezultate po zakonsko predpisanih kazalcih (139., 140., 141. in 142. člen ZZZD).

2. 7. OSNOVE ZA OBLIKOVANJE SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE IN SKUPNO PORABO

Pri oblikovanju sredstev za osebne dohodke in skupno porabo bodo delavci izhajali zlasti iz:

- dosežene produktivnosti svojega dela in produktivnosti dela v drugih TOZD, s katerimi so združili delo in sredstva;
- uspeha, doseženega z upravljanjem in gospodarjenjem v temeljni organizaciji (minulo delo);
- uspeha, doseženega z upravljanjem in gospodarjenjem s sredstvi, ki jih združujejo z delavci drugih temeljnih organizacij v delovni in v sestavljeni organizaciji ter v drugih oblikah združevanja dela in sredstev;
- uporabe znanstvenih dosežkov v proizvodnji in organizaciji dela;

- prilagajanja proizvodnje in poslovanja delovne organizacije tržnim pogojem (družbeno dogovorjeni delitvi dela).

Konkretne osnove in merila bodo delavci določali s posebnim samoupravnim splošnim aktom v skladu s skupnimi osnovami in merili, določenimi v samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah, sklenjenih v delovni oziroma sestavljeni organizaciji združenega dela ter drugih samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih.

2. 8. OSNOVE ZA OBLIKOVANJE SREDSTEV ZA RAZVOJ MATERIALNE OSNOVE DELA

Sredstva za razvoj materialne osnove dela bodo delavci izločali iz čistega dohodka in jih oblikovali v skladu:

- z naravo dejavnosti temeljne organizacije;
- z vlogo temeljne organizacije v družbeni reprodukciji v skladu z osnovami planov delovne oziroma sestavljene organizacije združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti.

Pri razporejanju teh sredstev bodo delavci ravnali tako, da bodo zagotavljali obnavljanje, povečevanje in izboljševanje materialne osnove združenega dela. Po istih osnovah bodo delavci oblikovali in uporabljali sredstva rezerv, pri čemer bodo upoštevali zlasti potrebo po zagotavljanju rizikov v proizvodnji in poslovanju temeljne organizacije.

2. 9. DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

Pri določanju osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke bodo delavci upoštevali zlasti naslednja načela:

- osebni dohodek delavca se določa tako, da ustreza rezultatom njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom in upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim in družbenim minulim delom k povečanju dohodka temeljne organizacije, v skladu z načelom delitve po delu in v sorazmerju z rastjo produktivnosti svojega dela in dela delavcev v drugih temeljnih organizacijah, s katerimi je združil delo in sredstva, ter celotnega družbenega dela.
- Poleg načela delitve po delu uporabljajo delavci v temeljni organizaciji tudi načelo solidarnosti, predvsem tako, da s sredstvi za skupno porabo prispevajo h kritju določenih socialnih in drugih potreb delavcev z nižjim osebnim dohodkom in njihovih družinskih članov.
- Določiti je treba vsebino zajamčenega osebne dohodka, ki zagotavlja materialno in socialno varnost vsakega delavca. Višina zajamčenega osebne dohodka je odvisna

od splošne stopnje produktivnosti celotnega družbenega dela in splošnih razmer v okolju, v katerem delavec zadovoljuje svoje osebne in skupne potrebe (131. in 132. člen ZZD).

Konkretne osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke določajo delavci v samoupravnem splošnem aktu (pravilniku), upoštevaje pri tem skupne osnove in merila, dogovorjene s samoupravnimi sporazumi v delovni organizaciji, v sestavljeni OZD in v drugih samoupravnih sporazumih.

2. 10. RAZLOGI ZDRUŽEVANJA DELA IN SREDSTEV

Uresničevanje skupnih interesov pri delu in pri pridobivanju dohodka v posameznih med seboj odvisnih delih združenega dela se kaže predvsem v:

- skupnem planiranju razvoja glede na potrebe tržišča in v težnji po odpravi neusklajenosti, ki so postale prepreka za celoten družbenoekonomski razvoj, oziroma vplivati na obvladovanje trga;
- povečanju dohodka temeljne organizacije združenega dela in celotnega dohodka družbe na podlagi večje produktivnosti in rentabilnosti poslovanja, ki ga dosegamo;
- z usklajevanjem planov proizvodnje, nabave, prodaje;
- z uporabo novih dosežkov v razvoju tehnike in tehnologije;
- z dogovarjanjem o rokih za opravljanje medsebojnih naročil;
- s poenoteno in usklajeno organizacijo dela;
- razširitvi in v izboljšanje materialne osnove združenega dela, ki ga dosežemo z namenskim združevanjem dela in sredstev;
- zagotavljanju višjega družbenega standarda, ki se kaže v združevanju sredstev skupne porabe;
- skladno z načeli vzajemnosti in solidarnosti v zagotavljanju večjih možnosti za strokovno usposabljanje, prekvalifikacijo, v izboljšanje strokovnega znanja in delovne zmožnosti, nezaposlenosti in starosti ter v drugih oblikah socialnega varstva.

2. 11. DELOVNA RAZMERJA

Ta sporazum ne nadomešča dosedanjih samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Glede na izjavo, ki jo dajo delavci v skladu z določbo 468—II ZZD, in posledice opredeljene v 1. točki I. odstavka 216. člena ZZD, je potrebno v tem delu opisati predvsem tista razmerja, ki opredeljujejo temeljne pravice in dolžnosti delavcev, značilne za delo v tej TOZD; ne pa potrebno povzemati zakonskih dolžnosti, ki so prisilnega značaja (denimo prenehanje dela).

Tako naj bi v tem delu sporazuma:

- opredelili, da je kadrovska politika povezana z dolgoročnim planiranim razvojem temeljne organizacije, ter s tem opredelili izobraževanje kot dolžnost delavcev;
- določili obveznost delavca, da opravlja dela in naloge, na katere je razporejen oziroma so mu zaupane;
- opredelili oblike in razporeditev delovnega časa (izmensko delo, deljen delovni čas);
- določili posebnosti nočnega dela, dela opravljena mimo polnega delovnega časa (zlasti je potrebno upoštevati specifičnosti v dejavnostih posebnega družbenega pomena, s katerimi zagotavljamo nemoteno delo drugih, zdravstveno varstvo, varnost, itd).
- opredelili pravico do odmora in tedenskega počitka, merila letnih dopustov, pravica do izrednega dopusta;
- opredelili nevarna, zdravju škodljiva dela in v zvezi s tem predpisane varstvene ukrepe in ukrepe za zagotavljanje varnega delovnega okolja;
- opredelili posebno varstvo mladoletnih delavcev, žensk, nosečnic, invalidnih oseb;
- določili obveznost preprečevanja odplak, onesnaževanja zraka in s tem povezane dolžnosti;
- opredelili odgovornost delavcev za delovne obveznosti, določili hujše kršitve, vendar ne taksativno, temveč le tiste, ki so posebnega pomena za delo v delovni organizaciji; s tem omogočamo, da bodo kršitve opredeljene še v drugih splošnih aktih;
- opredelili oblike in materialne odgovornosti.

Jedrnata opredelitev nakazanih vprašanj naj omogoči delavcu, da spozna posebne zahtevnosti dela v temeljni organizaciji in njeno ureditev, bistvo urejenosti odnosov v temeljni organizaciji. S tem naj bi omogočili delavcu, da se bo dejansko lahko izrekel, da pristaja na osnove ureditve teh vprašanj in da se bo odločil združiti svoje delo z delom delavcev v tej organizaciji. Hkrati naj to omogoči delavcu, da se zave posledice, če ne bo dal pritrilne izjave.

2. 12. OBVEŠČANJE DELAVCEV

Opredelitev obveščanja delavcev pomeni konkretizacijo določb 546. člena ZZZD in jo velja povezovati z določbami ZZZD o izkazovanju dohodka. Opredeliti je treba načine obveščanja; samoupravne delovne skupine; javno objavljane sklepe in samoupravnih splošnih aktov; vročanje samoupravnih splošnih aktov po členu 614 ZZZD; delegatski sistem; zbori delavcev; interno glasilo itd.

Pri posameznih vprašanjih je treba opredeliti roke (izkazovanje dohodka, zaključevanje investicij ipd.) in kateri delavci ali organi so zanje

zadolženi. Ni prav, da določimo samo enega delavca za odgovornega; ta delavec lahko gradivo le ureja, posreduje. O delu so dolžni počati vsi nosilci pooblastil in funkcij.

Opredeliti je treba kazalce, ki se izračunavajo skladno z določbami ZZZD, in sicer ob vsakem periodičnem in zaključnem računu. Ti kazalci morajo biti objavljeni 8 dni pred sklicem zborov delavcev. Kazalce je potrebno pripraviti po primerjalni pa tudi po indeksni metodi: planska zadolžitve, doseženi rezultat, primerjava s minulim letom, primerjava v panogi in primerjava v družbenopolitični skupnosti.

2. 13. PREDHODNE IN KONČNE DOLGOBE

Opredeliti bi morali obveznost, da mora vsak delavec, ki želi nadaljevati z delom v temeljni organizaciji, podpisati izjavo, s katero svobodno odloča, da sprejema ta sporazum. Delavcu, ki take izjave ne bi podpisal, preneha delovno razmerje.

Primerna je tudi določba o tem, da je potrebno po enakem postopku sprejeti in uveljaviti vsako spremembo in dopolnitev tega sporazuma in da ima odklonitev sprejema za delavce enako pravno posledico kot pri sprejemu samoupravnega sporazuma.

Sporazum objavi volivna komisija, ko ugotovi, da bi bil sprejet z referendumom. Smotno je jasno opredeliti izid referenduma. Sindikalna organizacija kot udeležene, pristopi k sporazumu s posebno izjavo, zato v pristopni izjavi navede datum seje organa, ki je tako odločitev sprejel.

3. POSTOPEK

Ker odločajo o sprejemu tega sporazuma delavci v referendumom, ga da v javno razpravo delavski svet ali drugo telo, ki so ga izvolili delavci. V temeljni organizaciji, ki se organizira, bi to morala biti komisija, ki bi jo v ta namen izvolili delavci (tajno glasovanje za izvolitev te komisije ni potrebno, ker gre za občasen organ). V OZD, ki so posebnega družbenega pomena, naj bi dal predlog v razpravo (delavski) svet v sodelovanju z uporabniki in drugimi dejavniki (51-IV. člen Ustave SRS).

Ker sprejemamo sporazum z referendumom, bi moral delavski svet (ob organiziranju posebna komisija) sprejeti sklep o razpisu referenduma. Sklep vsebuje opis predmeta, o katerem se odloča (sporazum); način seznanjanja delavcev (pismena informacija o bistvenih vprašanjih) in sklic zborov delavcev za obravnavanje predloga; po opravljenih zborih obravnavanje predlogov za spremembe in dopolnitve ter objava dokončnega besedila, o katerem se odloča z glasovanjem; datum referenduma; imenovanje volivne komisije in komisije za volivne imenike.

Ker s tem sporazumom urejamo delovno razmerje delavcev, določamo osnove in merila za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke ter za skupno porabo delavcev, je v skladu z II. odstavkom 590. člena ZZD udeleženec sporazuma sindikat. Sindikalna organizacija mora torej sporazum posebej obravnavati in ga tudi podpisati. Če odkloni podpis, ga sicer temeljna organizacija uporablja, sindikat pa je upravičen sprožiti spor pred ustavnim sodiščem, saj gre za splošen akt (590-III člen ZZD).

Samoupravni sporazum je sprejet, ko ga je večina delavcev sprejela z referendumom; odtlej dalje sporazum tudi velja. Podpisovanje izjav

ima v skladu z 468-II členom ZZD delovno pravni pomen; gre za individualno izjavljanje — sprejemanje obveznosti, ki so določene v sporazumu, saj je skladno s 1. točko I. odstavka 216. člena ZZD posledica odklonitve take izjave za prenehanje dela. Torej ne gre za tako podpisovanje samoupravnega sporazuma, kot ga je določal Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu (najprej večina delavcev in nato še dve tretjini podpisov).

S tem gradivom želimo predvsem opozoriti delavce in sindikalne organizacije na bistvene elemente, ki naj jih vsebuje samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo.

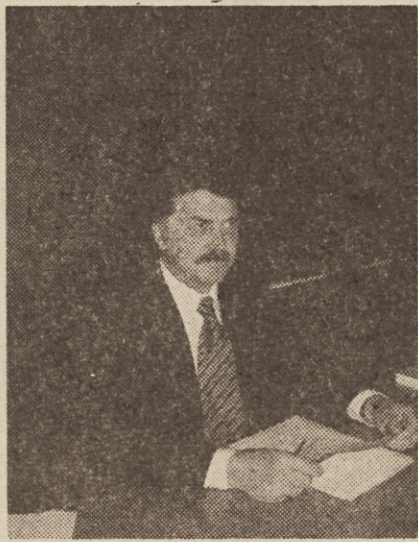
BELEŽKE:

Menjava direktorjev

Dosedanji v. d. glavni direktor Lojze Žumer, ki je dve leti in pol vodil industrijo široke potrošnje, je v začetku junija odšel na novo dolžnost na Izvršni svet SRS.



Bivši glavni direktor Lojze Žumer



Novi glavni direktor Simon Primožič;

Inženir Žumer je bil vse od diplome zaposlen v Iskri – 18 let. Kot prvi elektroinženir v Elektromotorjih, je opravil pionirsko delo v razvoju in nato več kot deset let vodil to tovarno kot direktor. V veliki meri je njegova zasluga, da so se Elektromotorji razvili v renomirano delovno organizacijo, znano v Evropi in Ameriki po svojih izdelkih. V tem času so zaradi pomanjkanja delovne sile ustanovili tudi montažni obrat v Idriji – današnja TOZD Montaža.

Ob reorganizaciji Iskre je bil imenovan za v. d. direktorja Široke potrošnje in mnogo pripomogel k formaciji te branje. Pod njegovim vodstvom so se začeli uresničevati začetni cilji – skupni program, hitrejši tempo razvoja in solidarnostna pomoč vseh tovarn.

Za novega glavnega direktorja je bil imenovan Simon Primožič, 48-letni

elektroinženir. Simon Primožič je v Iskri zaposlen že 22 let – ves čas v dejavnostih skupnega pomena. Delo je začel v montažno-servisnem obratu v Ljubljani in bil več let šef Iskrinega servisa, nato pa v prodaji IC. Zadnjih deset let je bil odgovoren za prodajo Iskrinih izdelkov na domačem trgu.

Ob nastopu službe sem ga vprašal, kaj bo njegovo vodilo na novem delovnem mestu? Odgovoril mi je: „Moje vodilo je že zapisano v srednjeročnem programu razvoja naše delovne organizacije.“

Moja vizija in želja pa je: ustvariti moderno tehnologijo dela v proizvodnji in se z našimi izdelki uveljaviti še učinkoviteje na domačem trgu in dobiti svoje mesto na tujih tržiščih. Z eno besedo bi temu rekel: Želim, da bi postali vodilni proizvajalec izdelkov za široko potrošnjo.

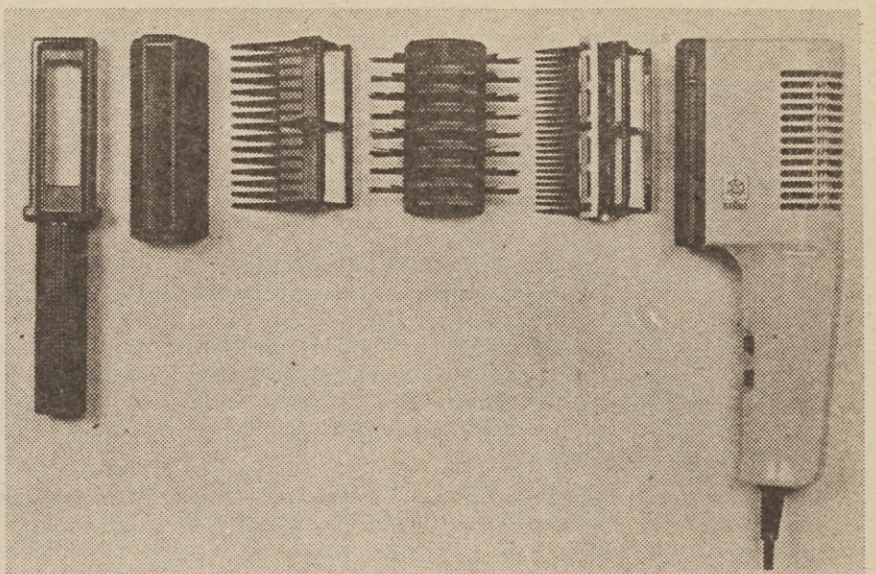
KF

je zelo pripraven, ker je z njim možno celotno pričesko urejati doma, ker pa je priprava majhna, jo je možno jemati seboj na pot. Set za friziranje bo ženam precej prihranil, saj bodo morale k frizerju le na striženje. Aparat ima tudi fen z dvema stopnjama toplote.

Omeniti velja še črno beli in barvni TV sprejemnik iz družine Iskra Panorama, s katerim je mogoče gledati televizijski spored po vzhodnem SECAM in po PAL sistemu, ki ga gledamo pri nas. Ta sprejemnik je bil razvit na željo jugoslovanskih kupcev v severozahodnem delu države. Namreč naše narodne manjšine in narodnosti gledajo naš televizijski program in program matičnih narodov. Zato je zelo važno, da imajo kombiniran sprejemnik, ki omogoča poljubno menjavanje sistema.

S tem pa inovacijska, oz. razvojna dejavnost v Iskri – Široka potrošnja še ni izčrpana. Na več področjih bodo do konca leta dali na trg še več zanimivih proizvodov, ki smo jih doslej uvažali. O teh mi pa niso hoteli povedati še ničesar, dokler konkurenca posluša.

F. Kotar



Set za friziranje.

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Njihovi uspehi – naš ponos

V življenju doživimo mnogo lepih, nepozabnih trenutkov. Ti trenutki se nam vtisnejo v spomin in v nas živijo še dolgo časa.

Brez dvoma bo petek 10. junija ostal še dolgo v spominu delavkam in delavcem novogoriške Iskre, zbranim na prigrščni slovesnosti v delavski restavraciji ob priliki čestitk in nagovora za njihovo 30-letno, 20-letno in 10-letno delo v Iskri.

še veliko delovnih in osebnih uspehov in se vam zahvaljujem za vaš vložen trud v dosedanje delo“, je med drugim poudaril glavni direktor.

Sproščen razgovor med jubilanti, ki se je razvil ob kozarcu vina, ob soku, ob sendviču, je samo potrdil besede glavnega direktorja. Velik je njihov doprinos k temu, kar je sedaj v novogoriški Iskri. Tega niso občutili in ne občutijo samo jubilanti. To



Jubilanti 30-, 20- in 10-letnega dela v Iskri – Avtoelektriki.

KRATKE VESTI

DELAJSKI SVET V ELEKTROMOTORJIH je na zadnji seji sprejel novega sekretarja Mirka Polajnjarja, industrijskega pedagoga. Potrdil je tudi program Odbora za družbeni standard. V tem programu je zajetih 36 varčevalcev za nakup lastnih stanovanj in individualnih graditeljev, ki bodo imeli sproščena sredstva letos in drugo leto, in 46 varčevalcev pod drugimi pogoji, ki bodo dobili sredstva od letos do leta 1980. Vsem varčevalcem pomaga s krediti tudi TOZD.

MONTAŽA IDRIJA: Na zadnjem delavskem svetu je računovodkinja Gostiša Milica seznanila DS s poslovanjem v prvih treh mesecih: proizvodni načrt je bil dosežen 82 %, – količinsko, vrednostno pa 86 %. Ni pa bilo na vseh montažnih trakovih enako, posamezni deli so delali zelo dobro, drugi slabše. Nedoseganja programa so bili krivi predvsem zastoji.

OO ZK V ANTENAH je v petek z ostalimi DPO pripravila slavnostno sejo v proslavo 40-letnice KPS, Titovega 85. rojstnega dne in njegovega štiridesetega jubileja vodstva ZKJ. Na tej seji je Lado Horvat orisal štiridesetletno pot slovenske partije in pomen jubilejev. Ob tej priložnosti so podelili priznanja za dolgoletno delo Bizovičar Eli, Jovanovič Faniki, Smuk Serafini, Štirn Jožetu, Igl Silvestru, Buh Francu, Škrjanec Majdi, ing. Adolfo Krašni in Velkavr Rudiju.

MONTAŽA IDRIJA: Na seji osnovne organizacije sindikata so sprejeli sklep, naj se poživijo sindikalne skupine, prenašajo informacije na organe samoupravljanja in v teh skupinah naj se delavci informirajo izčrpno o sklepih DPO in samoupravnih organov. Na isti seji so sprejeli tudi sindikalno listo za letošnje leto in tako precizirali prejemke in dodatke osebnim dohodkom.

KOORDINACIJSKI KOMITEE MLADIH IŠP je na zadnji seji sklenil, da pošljejo eno mladinko v MDB na Dugi otok. V vsaki OO po TOZD pa so postavili po enega člana predsedstva mladine za „referenta za počitniško prakso“. Ta ima nalogo skrbeti za čimboljši in strokovni potek prakse.

Bil sem poleg, ko so prihajali. Njihov vstop v delavsko restavracijo ni bil vsakdanji, kot tisti, ko gredo na malico. Malce zadržano in z velikim skritim ponosom so vstopali, za trenutek postali, da sta jim mladinka in mladinec zataknila v gumbnico rdeč nagelj, ki je pomenil obenem tudi dobrodošlico in čestitke za dolgoletno delo.

Zbranim jubilantom je spregovoril glavni direktor Iskre–Avtoelektrike Jože Eržen.

„Imam prijetno dolžnost, da vam v imenu družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov in v svojem imenu izrazim najpriskrajnejše čestitke k vašemu jubileju. Vaša pot, vaše 30-letno, 20-letno in 10-letno delo v Iskri je tesno povezano z razvojem in tkano s tem, kar danes imamo. In danes nimamo malo. Vaša pot je v neposredni zvezi z uspešnostjo vseh nas, z uspešnostjo celotnega razvoja Iskre–Avtoelektrike. Danes se nismo zbrali tu, da bi se pogovarjali o številkah o podatkih, o programih, ki nas čakajo. In vendar moram kljub temu izraziti zadovoljstvo, da je danes v našem kolektivu veliko kadra s srednjo, višjo in visoko izobrazbo, toliko, kot ga je imela pred leti cela Slovenija. To in pogled na vaše mlade obraze nam daje še večji elan, da bo naš razvoj še naprej slonel na novih osnovah, kjer boste najpomembnejši člen vi s svojim kreativnim delom. Zato vam še enkrat čestitam k vašemu jubileju, želim vam

vemo vsi, za to smo jim hvaležni, zato jim tudi iskreno čestitamo in ponavljamo vsi besede glavnega direktorja: „Hvala za vaš dosedanji trud in veliko uspehov v bodoče!“ Letošnji jubilanti so:

30 let: Marija Čerče–DSSS–KP, 20 let: Slavka Prinčič DSSS, Verena Pelicon in Ida Žižmond iz VZ, Remigij Marinič in Ana Leban iz DSSS, Stana Mihelj VZ, Čelesta Leban GE, Jože Trojar DSSS–RRP, Zora Forčesin GE, 10 let: Danilo Abram, Cvetka Batistič, Jože Berce in Miloška Berce iz VZ, Neva Birska GE, Amalija Bralič DES, Davorin Frančeskin MZ, Neva Kapelj, Hase Karajič, Borislava Komel in Miroslav Koren iz VZ, Boris Košuta RRP, Silva Kovačič GE, Zvonko Kristančič, Pavel Mihelj in Marjan Mrak iz VZ, Radislav Mržek DSSS, Katarina Mučič, Angela Pahor, Jožef Nemeč, Ljubka Pavlin in Sara Pavšič iz VZ, Janko Perat DSSS, Marina Pirih in Jožef Plohl VZ, Nada Polenčič GE, Oskar Simčič DES, Anamarija Skok GE, Natalija Širok VZ, Anton Štrukelj in Marija Teršič DSSS, Ludvik Ušaj MZ, Loira Vidic, Anton Vižin in Jožica Zarič iz VZ, Tatjana Komel GE, Boris Gregorič DES, Franc Kavčič RRP, Stanko Komel VZ, Jožef Koršič DES, Miroslav Širok in Rudolf Špacapan iz VZ, Jožef Štrukelj DSSS, Fabjan Vičič MZ, Danilo Cijan GE, Ivica Zavadlal VZ, Jure Kranjc DSSS, Ivo Anderlič VZZ.

M. Rakušček.

NAGRADE ZA PRVOMAJSKO KRIŽANKO

Prejeli smo 163 rešitev prvomajske nagradne križanke. Izmed pravih rešitev je žreb razpisane nagrade naklonil naslednjim:

1. nagrado – 150 din: Zofka Kovačič, Kranj, Prešernova 4
2. nagrado – 100 din: Darko Oman, Kranj, Moša Pijade 3

5 nagrad po 50 din:

Janko Vrhovec, Ljubljana, Topniška 58; Rudi Zorman, Iskra Invest servis, Ljubljana, Trg revolucije 3; Anica Mihelčič, Kranj, Ul. 1. avgusta 3; Mira Krhin, Dol. Gradišče 4, Šentjernej; Olga Logar, Žabnica 73.

Nagrade bomo izžrebanim poslali po pošti.

Razveseljive novosti

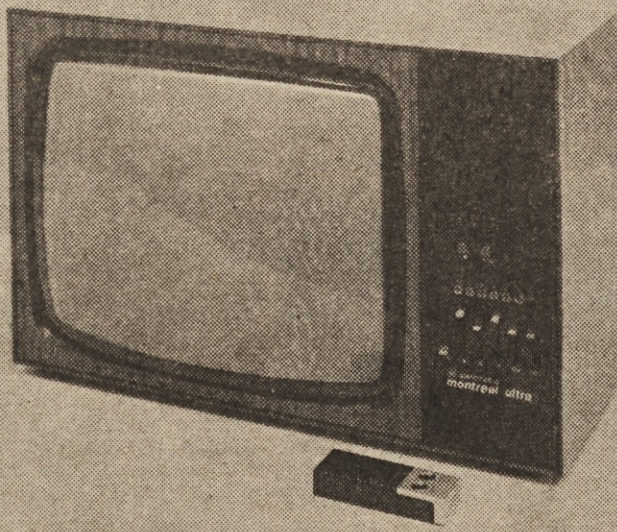
Izdelki za široko porabo postajajo vse zahtevnejši, saj je ponudba na trgu daleč višja od povpraševanja. Zato je jasno, da uspevajo le najboljši proizvajalci, oz. najkvalitetnejši proizvodi, tako po tehnološki izvedbi, funkcionalnosti in izgledu. Tega se dobro zavedajo v DO Široka potrošnja, zato z intenzivnim razvojem in z vključitvijo v mednarodno delitev dela dosegajo kar lepe uspehe.

Na področju zabavne elektronike je najzanimivejša novost barvni televizijski sprejemnik iz družine Panorama – Montreal ultra. Ima 51 cm dolg ekran, vsa izvedba temelji na integriranem vezju, sprejemnik je v celoti tranzistoriran in opremljen z diodami. Izdelan je v modolni tehniki in ima INLINE slikovno cev.

Z daljinskim upravljanjem se lahko regulira jakost zvoka in menja kanale. Vgrajen ima tudi stabilizator, ki uravnava nihanja omrežne napetosti od 180 do 260 V. Pridobitev je tudi manjša poraba elektrike.

sprožilo avtomatično navija in odvija. Aparat je opremljen tudi z optičnim kazalom, da gospodinja lahko vidi, koliko prahu je že v vrečki. Zelo enostavna in higienska je tudi menjava vrečice za prah.

Prav tak je sesalec Iskra 4004 Automatic, samo da nima elektronske regulacije. Posebna izvedba je Iskra 4004 de luxe – sistem AEG. Tudi ta je najvišjega kvalitete razreda, le da nima avtomatskega navijanja kabla in ne elektronske regulacije. Poleg teh v Iskri – Široka potrošnja proizvajajo še sesalce manjših moči s precej praktič-



Montreal ultra z daljinskim upravljanjem.

Na področju gospodinjstvih aparatov je bila razvojna dejavnost še živahnija. Tako so razvili vrsto motorjev za sesalne enote in v sodelovanju z zahodnonemško firmo AEG proizvajajo sesalce za prah najvišjega kakovostnega razreda z močjo 1000 W.

Izdelujejo tri tipe sesalca: Iskra 4004 Electronic, z elektronsko regulacijo sesalne moči glede na potrebo. Priključni kabel se s pritiskom na

nimi priključki. Vsi imajo kombinirane ščetke za gladko obložena tla, posebne ščetke za oblaženo pohištvo in še dodatne šobe za čiščenje špranj, rež zlasti pri pohištvi.

Letos so začeli tudi s proizvodnjo setov za friziranje v dveh izvedbah. Prvi je običajen set, drugi pa se imenuje set za friziranje + 2. Tako ime ima zato, ker ima dva priključka več, kodralnik in vlažilec las. Ta komplet

Izreden skok proizvodnje

Lansko poslovno leto je TOZD TELA zaključila z 286 milijoni ustvarjene proizvodnje, kar je bila solidna osnova za letošnji načrt, po katerem nameravajo doseči 380 milijonov dinarjev, oz. za 34 % več od lanske realizacije. Za tretjino večja vrednost proizvodnje v letu 1977 je vsekakor izredna, vendar pa ne neuresničljiva naloga in delovni kolektiv se je je lotil z vso resnostjo in odgovornostjo, zavedajoč se, da je to hkrati tudi osnova za izvajanje določil zakona o združenem delu, kateremu se bodo nujno morali prilagoditi.

Podatki v prvem trimesečju sicer govore, da načrtovanih obveznosti za to obdobje v celoti niso uresničili, kljub temu pa so dosegli dober rezultat, ki se najbolje odraža v 5,3 milijonih dinarjev ostanka dohodka.

Prav tako v prvih treh mesecih niso v celoti uspeli izpolniti izvoznega načrta za to obdobje, iz istih razlogov, vendar pa si bodo prizadevali do konca leta izpolniti vsaj načrtovani izvoz, če ga jim celo ne bo uspelo preseči.

Osnovni vzrok za to, da v prvem četrtletju celotne načrtovane zadolžitve niso dosegli pa je v tem, da so v februarju prvotni letošnji načrt – 337 milijonov dinarjev proizvodnje, morali povečati na 380 milijonov dinarjev.

Takšno povečanje proizvodnega načrta je narekovala izredna konjunkturna za celotni proizvodni program TOZD TELA na tržišču, še zlasti pa za proizvodnjo naprav za energetiko, saj so zahteve po njih narasle kar za 100 %. Prav tako so morali povečati tudi proizvodni načrt reležne in bimetalne tehnike, povečanje letošnjega načrta na vrednost 380 milijonov dinarjev pa še niti ne zajema dokončanja projekta Srednja Drava II, katerega se je TOZD TELA po dogovoru z Dravskimi elektrarnami obvezala v celoti uresničiti do konca letošnjega leta.

Omenjeni proizvodni izpad v prvem trimesečju 1977 je bil ob februarjem povečanju proizvodnega načrta pogojen z vrsto vzrokov. Največji je bil pač v zamudi pri nabavi reprodukcijskega materiala, še zlasti uvoznega, saj je bila nabava prilagojena prvotnemu proizvodnemu načrtu.

Svoj delež k izpadu v obdobju januar-marec je pa prispevala tudi nekoliko zakasnela preselitev serijske proizvodnje relejev PR 15-17 iz Ljubljane v obrat v Poljčanah, razumljivo pa je ob tako naraslih proizvodnih obveznostih ponekod nekoliko zaspala tudi sama organizacija dela.

Tak položaj je seveda nujno terjati nekatere učinkovite ukrepe, ki naj bi trajneje odpravili vse pomanjkljivosti in hkrati zagotovili popolno izpolnitev sprejetega letnega načrta.

TOZD NAPA JANJA, NOVO MESTO

V štirih mesecih uresničili celoletni načrtovani izvoz

V tej temeljni organizaciji Industrije za avtomatiko so za letošnji načrtovali za 16,5 % večjo proizvodnjo od leta, ki so jo dosegli v lanskem poslovnem letu. To predstavlja vrednost 120 milijonov dinarjev in hkrati za delovni kolektiv dokaj zahtevno nalogo spriči nekaterih težav, s katerimi se mora otepati.

Naročila za izdelke TOZD Napajanja so v začetku leta prihajala prepočasni, zato se proizvodnja ni razvijala v predvidenem tempu in to se je odrazilo tudi na realizaciji proizvodnje v prvem četrtletju, ko so malce zaostali za načrtom. Ta izpad proizvodnje bodo lahko nadoknadili v drugi polovici, saj so naročila stekla hitreje in jih imajo že zdaj toliko, da jih bo do konca leta težko v celoti uresničiti.

V prvem četrtletju so izpolnili po fakturirani realizaciji nekako 31 % letnega proizvodnega načrta, pri tem pa so dosegli lep uspeh na izvoznem področju. V aprilu so namreč za 8 % preseglji celoletni načrtovani izvoz, ki je zlasti temeljil na realizaciji napajalnih sklopov za mednarodno telefonsko centralo v Moskvi.

Delovni kolektiv TOZD Napajanja v Novem mestu pestijo, kot smo že prej omenili številne težave. Prva je v

Za celotno TOZD so v ta namen na področju načrtovanja uvedli nov sistem, dogovorili so se za vsestransko prizadevanje za boljši izkoristek obstoječih zmogljivosti in za boljšo izrabo delovnega časa. Hkrati pa tudi za permanentno preskrbo z reprodukcijskimi materiali, v obratih v Poljčanah in v Dobrepolju so zaposlili nad 70 novih delavcev in delavcev.

Nadalje pospešeno uvajajo WF normative tudi povsod tam, kjer jih doslej še niso imeli in skrbijo za tehnično večjo produktivnost. Zlasti pomemben prispevek na tem področju je doma izdelan avtomat za izdelovanje lamel (prihodnjic mu bomo spriči njegove koristnosti in, ker je bil izdelan doma po domači zamisli, posvetili samostojen zapis), zelo koristen bo tudi nov kupljeni avtomat za navijanje tuljav, prav tako pa aktivirane 4 štiskalnice za duroplaste.

Seveda so vrsto ukrepov sprejeli tudi na vseh drugih področjih, kot na primer pri dopolnjevanju organizacije dela, pri urejanju organizacijskih predpisov, pri vsklajevanju dela med posameznimi sektorji, pri reševanju kadrovskih zadev in izobraževanju.

Sektor za operativno pripravo proizvodnje je dobil nalogo predvsem in intenzivno skrbeti za permanentni dotok materialov in skrbeti, da bodo vsa prizadevanja usmerjena v uresničevanje tako povečanega proizvodnega načrta, prav tako pa tudi za izpolnjevanje mesečnih načrtov in za čim bolj skladno in racionalno poslovanje.

Računovodskemu sektorju je bilo naloženo poleg tekočega spremljanja in urejanja nalog poslovanja v letu 1977 tudi, naj vskladi čimprej finančno stanje iz let 1974-1976.

Proizvodnja in prodaja v aprilu in maju pa kažeta, da v TOZD TELA dohitevajo zaostanek in obveznosti, ki jih pred TOZD, DO in ZP Iskra postavlja srednjeročni načrt razvoja SRS in SFRJ, še zlasti na področju energetike.

— J. C. —

Tudi mladim pomembne naloge

Zveza socialistične mladine Slovenije je v DO IEZE še v fazi organiziranja. Tako sprejemajo statut organiziranja in pravilnik o delu ZSMS v DO. Hkrati pa se trudijo, da bi v skladu s svojimi možnostmi osnovne organizacije v TOZD opredelile svoje naloge v tem okviru. V obdobju od zadnje letne konference (kjer so pregledali delo v prejšnjih letih in izvolili novo vodstvo) so se vključili v delo marksističnega krožka. Slednjega je organizirala koordinacijska konferenca ZSMS v ZP Iskra v letošnjem marcu. Dela krožka – idejnopolitičnega izobraževanja – se redno udeležuje osem mladih iz ljubljanskega dela Industrije elementov za elektroniko. Tudi aktiv mladih komunistov je pričel aktivno delovati takoj po svoji ustanovitvi v letošnjem marcu. Čeprav program dela slednjega še ni do potankosti izdelan, pa ima temeljna izhodišča že opredeljena – tako v okviru programa dela ZSMS v DO kot tudi aktivnosti ZK v DO. Tudi pri tem je poudarek na idejnopolitičnem izobraževanju.

V tem okviru je posebej potrebno omeniti naloge v zvezi z uresničevanjem določil Zakona o združenem delu. Tako se mladi ravnokar pripravljajo na obravnavo tez o samoupravnem sporazumu o združevanju v DO IEZE ter v tem sklopu vzpostavitev

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Uspela delovna akcija

Sobota, 11. junija 1977. Novo Gorico so obsijali prvi sončni žarki, ki so naznanjali nadvse tople poletni dan. Mesto je bilo mirno, le tu pa tam avtomobil s smučkami, ki je hitel na Kanin na zadnjo letošnjo smuko. Pred skupščino občine se je pričela zbirati skupina mladih. Kaj naj to pomeni? Za izlet niso primerno pripravljene, smučk nimajo, na praznik češenj v Brda je še prezgodaj, torej kam? Skupina deklet in fantov je postajala vse večja in številnejša. Ob 7. uri zjutraj jih je bilo preko petdeset. Pesem, borbeno pesem, ki je pričela prebujati prebivalce Nove Gorice, mi je dala slutiti, da to res ne bo izlet, marveč odhod na prostovoljno delovno akcijo za nov vodovod v vas Lig v Brdih.



Kljub utrujenosti smo ob koncu akcije zaplesali kolo.

ISKRA — Avtoelektrika Nova Gorica, točneje Tovarna velikih zaganjalnikov, gradi v Ligu nov obrat za proizvodnjo podsestavnih delov. V tej obsejni vasi ki je ena najzahodnejših predelov naše ožje domovine, bo že sredi avgusta nared nova tovarna, kot ji pravijo domačini, v kateri bo dobilo delo 20 domačinov, predvsem domačink, kasneje pa jih bo 80. Ta tovarna je že dolgo pričakovana sen domačinov, saj se bo z njo še povrnilo življenje v to vas.



„Tudi mi smo prispevali svoj delež pri zasipavanju vodovoda, so rekli mladi iz novogoriške Iskre.“

deval izpolniti, ali celo preseči načrtovano letošnjo proizvodno obveznost, saj se bo s tem najbolj zoperstavljeni težavam, ki spremljajo njegovo delo. Seveda pa se bo rešitev vsake izmed teh težav lahko pozitivno odrazila v nadaljnjem razvoju in napredku te naše perspektivne tovarne.

— J. C. —

ustreznih dohodkovnih odnosov. To vsekakor ne bo niti majhna niti kratkotrajna naloga. V tej zvezi nameravamo sprejeti konkretne zaključke, o katerih bomo v našem glasilu poročali naknadno.

In druge trenutne naloge? Mladina ima predvsem v okviru SLO izredno pomembne zadolžitve. V DO sprejemajo samoupravni sporazum o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter pripadajoča pravilnika. V okviru tega programa naj mladinci v osnovnih organizacijah ZSMS sodelujejo pri izdelavi varnostne ocene v TOZD povsod tam, kjer slednja še ni izdelana. V obdobju do konca letošnjega leta morajo po sprejetem programu sodelovati tudi pri rednih vajah enot SLO. Mladi se tudi aktivno udeležujejo predavanj o družbeni samozaščiti vsak v svojem delovnem ali teritorialnem okolju.

V TOZD Upori v Šentjerneju so mladi organizirali krajevno delovno akcijo. Odziv nanjo je bil tudi izven TOZD dokaj velik. Žal pa je ostal poziv na delovno akcijo v Poreču (za obnovo Iskrinega počitniškega doma) med mladimi iz IEZE brez pravega odmeva. Pri tem velja poudariti, da so bile proizvodne naloge v IEZE letos izredno obsežne in so morali tudi mladi najprej misliti na izpolnjevanje svojih delovnih obveznosti.

Ljudska obramba in družbena zaščita v IEZE

V delovni organizaciji Iskra IEZE je v teku obravnavna in priprava za

Pri športnih in rekreativnih dejavnostih se lahko pohvalijo z večjo zavzetostjo. Nekateri sodelujejo tudi v šišenski trim ligi (mladinci iz TOZD Tehnična keramika v Vizmarjih). Tudi mladi iz TOZD Feriti so dokaj aktivni. Tako so delali dodatno izven rednega delovnega časa, da so zbrali nekaj finančnih sredstev za delovanje svoje organizacije. Skupaj z mladimi iz ljubljanske Avtomontaže so organizirali izlet v koprski Tomos. To je bila zanje hkrati priložnost, da se seznanijo z življenjem in delom tamkajšnje mladine. Ena od članic njihove OO se je udeležila delovne akcije na Korčuli. Trenutno se trudijo za večjo vesplošno aktivnost v svojih vrstah, ki jo bodo tudi budno spremljali.

Lahko torej rečemo, da ima ZSMS kot celota dokaj obsežen program dela, ki ga pa žal nekatere osnovne organizacije v TOZD premalo podpirajo in izvajajo. Zato se postavlja vprašanje, kakšen smisel ima naprezanje zgolj po eni strani. Vsekakor takšna enostranska aktivnost ne more doseči zaželenega cilja – boljših skupnih rezultatov, vendar s pomočjo skupnih naporov. Zato se bodo še bolj kot doslej potrudili, da bo delo polno zaživelo.

VBR

sprejetje samoupravnih sporazumov in pravilnika za izvajanje in uresničevanje priprav ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Odbor za ljudsko obrambo DO Iskra IEZE je na svoji seji dne 26. 5. 1977 obravnaval osnutke samoupravnih sporazumov in pravilnika, jih dopolnil ter sprejel ustrezne sklepe, s katerimi priporoča TOZD in delovni skupnosti skupnih služb kot tudi družbenopolitičnim organizacijam, da ukrepajo za čimširšo javno obravnavo omenjenih aktov. Sprejetje naj bi predvidoma bilo opravljeno do 15. 6. 1977.

Sklenjeno je, da bo potek javne obravnave usmerjen tako, da bo s temeljnimi določili, pravicami, dolžnostmi ipd. seznanjen vsak samoupravni organ, konference družbenopolitičnih organizacij in sleherni delavec naše delovne organizacije. Javno obravnavo bodo usmerjali oz. bodo vanjo vključeni vsi poslovodni in samoupravni dejavniki v TOZD in delovne skupnosti skupnih služb od odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, organizacije ZK, organizacije sindikata, organizacije mladine ter organizacije zveze borcev NOV.

Značilnosti treh obravnavanih aktov so naslednje:

Samoupravni sporazum o LO-DSZ v SOZD ISKRA predvideva, da je to področje posebnega pomena in da ga bomo enotno urejali ter izvajali. Sporazum sloni na samoupravnih aktih TOZD in DDO.

Samoupravni sporazum o LO-DSZ v DO Iskra IEZE obravnava isto področje in obvezuje vse udeležence, da ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v DO enotno urejajo v mirnem obdobju, izrednih razmerah in v primeru naravnih ter hudih nesreč. Za te dejavnosti sporazum predvideva združevanje sredstev, ki bi se načrtovala z rednimi gospodarskimi načrti.

Pravilnik o pravicah, dolžnostih in pristojnostih samoupravnih organov ter delovnih ljudi na področju LO-DSZ obravnava to področje konkretno in določa pravice in dolžnosti slehernega delovnega človeka, samoupravnega organa, družbenopolitične organizacije v TOZD ter delovne skupnosti skupnih služb.

S sprejetjem vseh treh aktov pa je končana šele prva faza v sedanjem obdobju urejanja LO-DSZ, kajti do konca leta 1977 bo treba izdelati še kopicu drugih pravilnikov, ocen in presoj, na katerih temeljijo obrambne priprave v naših TOZD in delovnih organizacijah. Torej zavijamo rokave.

M. Rakušček

Augustin Franc

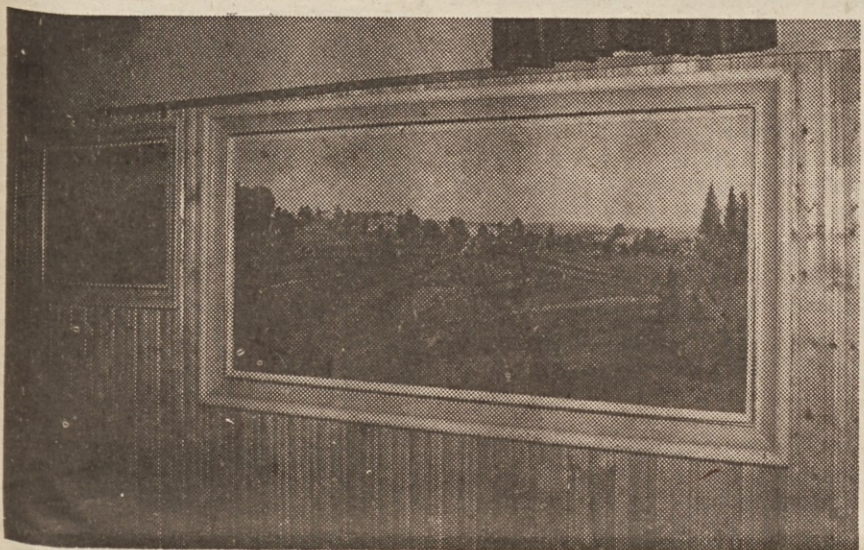
Uspela razstava likovnika Štefana Horvata



Štefan Horvat med slikanjem komandanta Staneta.

V združenem domu na Muljavi je Iskraš — likovnik Štefan Horvat 4. junija razstavil 30 svojih oljnih slik, posvečenih potem II. grupe odredov. Razstava, ki je na posebno željo trajala kar do 12. junija, je dopolnila proslavo 35-letnice znamenite Muljavske bitke in odkritje spomenika II. grupi odredov v Bojanjem borštu.

Hkrati pa ga zanima svetloba in barva, kjer skuša doumeti neskončno množico odtenkov, ki jih nudi zelena krajina, pogloblja se v oblike, ki nastajajo ob trepetanju zraka ali ob prijetni svetlobi sončnega zahoda ali sonca, ki sije skozi gosto kopreno oblakov in drevja — skratka slika s srcem in razumom. Zato lahko rečemo, da je njegovo slikarstvo predvsem iskanje



Ena izmed razstavljenih slik Štefana Horvata.

Štefan Horvat, že znano likovniško ime, zaposlen v obratu TOZD TV Pržan v Višnji gori, se je doslej že mnogokrat, bodisi s sodelovanjem na skupnih razstavah likovnikov Iskre, bodisi na samostojnih razstavah doma in tudi v tujini, dostojno predstavil javnosti s svojimi deli.

Najbogatejša izmed njegovih dosežanih razstav pa je prav gotovo tokratna, ki govori o slavni poti II. grupe odredov. Štefan Horvat je slike ustvarjal pod mentorstvom dveh bivših borcev iz te partizanske enote. Z njo je vzbudil veliko pozornost in požel priznanje zelo številnih obiskovalcev razstave, ki so v knjigo vtisov zapisali veliko pohval in vzpodbudnih misli.

Seveda so slike Štefana Horvata šele prvi del na poti te naše slavne partizanske enote, kajti namerava na platno zajeti še nadaljnje motive, ki bodo pričali o boju II. grupe odredov.

Zanimiva je ob njegovi razstavi tudi ocena, ki jo je zapisal dr. Ivan Sedej:

Krajine in vedute Štefana Horvata, ki je v okvirih samorastniškega slikarstva ustvaril zanimiv osebni slog, pripovedujejo o ljubezni do narave in do usodnih dogajanj, ki so se v naravi odigravala. Slikar skuša upodobiti nek izsek iz narave na preprosti način, tako kot ga vidi, z vsemi detajli, predvsem pa s tistim skrivnostnim vzdušjem, ki daje krajini njeno identiteto. Hkrati pa mu je motiv tudi sredstvo za urejanje in izražanje lastnih hotenj, najpetosti in najglobljih čustev. V teh delih se prav zato sprošča tista napetostna energija, ki jo lahko izrazimo le skozi ustvarjanje novih vrednosti in nove realnosti.

V njegovih podobah je sicer še marsikaj nedorečenega, vendar lahko vidimo, da je na pravi poti. V krajinah, ki dokumentirajo pomembne dogodke iz NOB je znal zadeti tuborno pa spet sproščeno vzdušje dolenske krajine v različnih dnevniških in letnih časih. Za nezprizadeto naravo, ki se razdaja s svojimi barvami in oblikami vsem ljudem pa je našel tudi globljo malodane dokumentarično sestavino.

samega sebe, potrjevanje in hkrati pogovor z vsemi, ki so jim njegove slike blizu.

Štefan Horvat, ploden likovnik iz Iskre, je svojo tokratno razstavo iz Muljave prenesel še v Petkovo galerijo v Ribnici, kjer so jo odprli 17. junija in bo prav gotovo tudi tu naletela na opravičeno zanimanje obiskovalcev.

— J. C. —

Predstavniki kranjske občine v Ei Niš

Srečanje mladine Jugoslavije 26. do 29. maja 1977 v Nišu pod nazivom „Bratstvo—jedinstvo“ je potekalo v veličastnem in prazničnem vzdušju. Na XXII. srečanju so bili Kranjčani gostje elektronske industrije EI Niš.

Niš—Kranj, 30. 5. 77.
Izredne tovariške in prijateljske pozornosti smo bili deležni predstavniki občine Kranj na XXII. srečanju mladine 11 jugoslovanskih mest konec maja 1977 v Nišu, saj so nam predstavniki podjetja EI Niš, katerega gost smo bili ves čas našega bivanja v Nišu, nudili vse, kar more nuditi iskren gostitelj svojemu gostu.

Povabili so nas v tovarno, nam jo razkazali, omogočili, da smo se pogovarjali tako z delavci v delovnem procesu, kot tudi z vodilno strukturo posameznih TOZD.

Imeli smo tudi razgovor z vodstvom vseh družbenopolitičnih organizacij te velike in pomembne industrije, kot tudi z namestnikom generalnega direktorja EI Niš.

Na sprejemu naše delegacije so vsi govorniki poudarili tako „težke trenutke“ preteklega rivalstva obeh firm Iskre in EI, ki ni prineslo ne enemu ne

Razstavi o Titu

V galeriji Mestne hiše v Kranju so v ponedeljek, 23. maja, odprli razstavo likovnih in fotografskih del na temo TITO — REVOLUCIJA — MIR. Razstava je prirejena v počastitev 85. rojstnega dne tovarša Tita. Pripravili so jo člani društev učiteljev likovne in tehnične vzgoje v sodelovanju z Zavodom za šolstvo in Gorenjskim muzejem.

V mestni hiši v Kranju je bila odprta tudi razstava fotografij Joca Znidaršiča in portretov akademskega kiparja Draga Tršarja z naslovom TITO. Razstavo so organizirali Kabinet slovenske fotografije v Kranju, ČGP Delo in Gorenjski muzej v počastitev jubilejev ZK in tovarša Tita.

A. Boc

Ive Šubic razstavljal v Iskra TGA

Tovarno gospodinjstkih aparatov poživila dela znanega slikarja in grafika

V Poljanah nad Škofjo Loko rojeni slikar in grafik Ive Šubic, izhaja iz znane slikarske rodbine. 1922. leta rojen umetnik se je šolal na šoli za umetno obrt v Ljubljani. Na Umetniški akademiji v Zagrebu ter po osvoboditvi na ljubljanski Akademiji za upodabljačo umetnost. Višek njegovega „šolanja“ pa so prav gotovo njegova partizanska leta, bil je namreč borec Cankarjevega bataljona in Tomšičeve brigade, nato pa ilustrator in vodja grafičnega oddelka Centralne tehnike KPS.

Doslej je razstavljal v Ljubljani, Beogradu, Ajdovščini, Postojni, Trzinu, Jesenicah, v Kranju, Škofji Loki ter v številnih krajih doma in v inozemstvu. Za svoja dela je prejel vrsto nagrad, med njimi Levstikovo, ki jo je prejel kar petkrat, Kajuhovo nagrado, za svoja dela pa je prejel tudi Red dela z zlatim vencem.

V Retečah je razstavil devet slik, največja in po mnenju nekaterih tudi najboljša na razstavi pa predstavlja osnutek mozaika za spomenik v Dražgošah.

Današnja stopnja Šubičevega slikarstva nedvomno predstavlja smiselno celoto, ubranost in precejšnjo zrelost avtorja. Njegov likovni prostor je trdno zgrajen, temelji pa na strogi, nepustljivi realistični logiki.

Barvni in tonski izraz krajinskih motivov sega vse od temnih do najsvetlejših odtenkov, kjer posega že skoraj na impresionistično področje izpovedovanja.

Njegova dela so v Retečah naletela na velik odziv, vsi pa so si bili edini predvsem v tem, da se jim domačin predstavlja premalokrat, s premalo deli.

Stane Fleischman

Ko potrebuješ prvo pomoč...

AKTIVNOST RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE — USPEHI EKIPE PRVE POMOČI IZ TOZD POLPREVODNIKI

Načela razvoja naše družbe vsebujejo pri samoupravni preobrazbi kot posebno pomemben dejavnik podružljanje vseh vrst aktivnosti. Tako tudi naloge na področju ljudske obrambe in družbene samozastite. Sem spada sklop raznih nalog. Nekateri izmed njih je v okviru svoje dejavnosti še posebej okrepljen tudi republiški odbor Rdečega križa Slovenije.

Tako je v letu po svoji tretji seji poskrbel za podružljanje vseh svojih aktivnosti. S tem pa je prispeval svoj velik delež k stabilnosti in varnosti naše samoupravne socialistične družbe.

Ko pregledujemo delovanje RK Slovenije, ugotavljamo pomembno vsebinsko obogatitev. Kako tudi ne, saj je že daleč preseglo meje nekdanje zgolj humanitarne dejavnosti.

Tako med drugim skrbi za vgrajevanje domovinske vzgoje in splošnih vzgojnih smotrov v razne tečaje, stalno usposabljanje in izobraževanje predavateljev za področje prve pomoči ter nego bolnika in poškodovanca, za množično usposabljanje občanov za dajanje prve pomoči, nege bolnikov in poškodovancev ter članov ekip prve pomoči kot tudi ekip za socialno delo.

Nadalje usposablja mladino za prvo pomoč in samopomoč, ustanavlja in utrjuje odrede ter ekipe RK Slovenije ter skrbi za njihovo dobro materialno opremljenost. Organizira tudi prostovoljno krvodajalstvo za primer izrednih razmer, ali vojne. Vzpostavlja tudi poizvedovalno službo, razširja Ženevsko konvencijo ter skrbi za zaloge sanitetnega in drugega materiala.

Za obnavljanje znanja iz prve pomoči so bila v organizaciji RK Slovenije in ob sode-



Ekipe TOZD Polprevodniki med tekmovanjem iz prve pomoči.

lovanju Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo izvedena občinska in republiška tekmovanja ekip prve pomoči. Ta tekmovanja potekajo že šest let zapored, ločeno za mlade in odrasle člane. Pri izvajanju izobraževanja v RK imata pomembno vlogo strokovna centra za prvo pomoč in nego bolnika ter poškodovanca.

Elementarne nesreče v zadnjem času v Jugoslaviji in sami Sloveniji kot tudi priprave na SLO so bile vzrok, da so v RK Slovenije začeli ustanavljati odrede in ekipe. Odredi RK so sposobni za nudenje laične in medicinske prve pomoči poškodovancem ter sprejmejo vsak zase po 100 oseb v nego, ali oskrbo. Ekipe za prvo pomoč in socialno delo so organizirane v okviru civilne zaščite in RK. Vezane so na občinski odbor RK, ali občinski štab za civilno zaščito.

ZMAGA EKIPE PMP POLPREVODNIKI NA OBČINSKEM TEKMOVANJU

Tekmovanja ekip prve pomoči v krajevnih skupnostih in občinah so prav letos pridobila na kakovosti, saj je bilo preverjeno tako praktično znanje in triža kot tudi nadaljnja opravila pri negi bolnika in poškodovanca med transportom ter v evakuacijskih centrih.

Na nedavnem občinskem tekmovanju ekip prve pomoči v Trbovljah je zmagala ekipa TOZD Polprevodniki. Tako se je kot edina Iskrina TOZD uvrstila tudi v VII. republiško tekmovanje ekip prve pomoči 11. junija v Celju. Čeprav se tam ni uspela prebiti na prva mesta, pa je bil že omenjeni uspeh v občinskem merilu lepo priznanje za vložene napore.

Ko smo spremljali ekipo TOZD Polprevodnikov na omenjenem tekmovanju smo se lahko na licu mesta prepričali o ve-

(Nadaljevanje na 12. strani)



Uspešna imobilizacija.

Prebrali smo za vas

Res je čudno, da tako pozno, po več kot tridesetih letih, šele dobivamo prvi, resnejši poskus monografije o legendarnem partizanskem komandantu Francu Rozmanu-Stanetu. Idejo za pričujoči zbornik o Stanetu je dal njegov soborec Peter Stante-Skala, ki je skupaj z dr. Antonom Beblerjem uredil knjigo, ki jo imamo zdaj pred seboj.

Vsekakor sta urednika zbornika o Stanetu opravila veliko delo, saj sta v njem zbrala pričevanja, zapiske pa tudi prave male literaturne in zgodovinske znanstvene študije o Stanetu, ki tako svojevrstno, mozaično osvetljuje lik tragično umrlega komandanta glavnega štaba NOV in PO Slovenije.

Ko sta se urednika lotila dela, sta presenečeno ugotovila, da njegovo kratko, a bogato življenje doslej sploh še ni bilo sistemsko raziskano, da so leksikoni in drugi priročniki napačno navajali celo take temeljne podatke o Francu Rozmanu, kot so letnica in kraj rojstva, socialni izvor in poklic. Dalje sta med delom ugotovila, da o Rozmanovem predvojnem življenju ni bilo skoraj ničesar preverjenega, priložnostni zapisi novinarjev in objavljena pričevanja nekaterih sodobnikov so bili polni netočnosti in izmišljenih trditvev. Tako sta urednika končno ugotovila, da sama ne bosta zmogla napisati monografije o Stanetu in sta se zato, glede na te okoliščine, lotila in pripravila zbirko prispevkov in spominov o Francu Rozmanu.

Tako torej stoji na čelu zbornika beseda Borisa Kidriča pod naslovom „Slovo od komandanta Staneta“, nakar sledi obširnejše poglavje Otroštvo in mladost, ki ga je napisal Mile Pavlin in tukaj takorekoč zaozar ledino v doslej popolnoma neznanu in neraziskanu obdobje Stanetovega življenja. Nato sledi vrsta prispevkov in spominov na Staneta, ko se je boril v Španiji, bil interniran v Franciji in kasneje na delu v Nemčiji in so jih napisali Aleš Bebler, Viktor Jeriha, Ratko Vujović-Čoče, Mihajlo Vranič-Protič, Leopold Caharija, Ivan Lenardič, Ljubo Ilič in Janko Kranjčević-Brada. Tem pričevanjem sledi zapisek Mileta Pavlina pod naslovom Zanjči doma, dalje Aleša Beblerja. Leta 1941 in Rezke Traven v ilegali. Sergej Kraigher je prispeval sestavek pod naslovom Stane in partizanstvo na Štajerskem, nakar slede več kot sto strani obsegajoči, toplo in tudi dokumentarno zapisani spomini njegovega soborca Petra Stanteta-Skale. Sledijo prispevki Jožeta Štoka-Korotana, Toneta Marinčiča-Bregarja, Jože Mekinde-Franceta, Franca Žuglja, Viktorja Avbija-Rudija, Staneta Semiča-Dakija, Jožeta Peskarja-Frica, Franceta Filipiča, Linke Ksele-Jasne, Mitje Ribičiča-Cirila, Vojteha Kavčiča, Lada Ambrožiča-Novljana, Jake Avšiča, Anteja Novaka, Dušana Hrstiča, dr. Bogdana Breclja, Franca Štreklja, Božidarja Jakca in zaključna prispevka, Stanetu v spomin Mitje Ribičiča-Cirila in Veličina komandanta Staneta izpod peresa Sergeja Kraigherja. Ob koncu knjige je objavljena dokaj obsirna in prvič javnosti dostopna fotodokumentacija o Stanetu, ki lepo dopolnjuje prvi monografski zbornik o njem.

Prispevki zbornika so po svoji fakturi zelo heterogeni, kar pa nikakor ne zmanjšuje vrednosti tega dela, ki predstavlja vsekakor prvi poskus monografije o komandantu Stanetu, monografije, na katero smo morda čakali res malo predolgo, ki pa bo vendar služila kot zbrano dragoceno gradivo za nadaljnje pisanje o Stanetu, ki ga naše zgodovinske nemara še potrebuje in tudi zahteva.

Knjigo o komandantu Stanetu je izdala založba Borec v opremi Cvete Stepančičeve.

D. Ž.

DOPIŠUJTE
V ISKRO

